

Maailmankauppalehti

+ REPU-LIITE

3★06

Reilun kaupan markkinat

Jyväskylän Aalto-salilla 15.-16.9.2006

Intialainen tyyppitalo

Joen sutra

Bangladeshin seinäruusut

ja vaalityöntekijät

Julkaisija:
Maailmankauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf
Rengenvägen 22 as 1
14300 Renko
puh. 045-670 5645
www.maailmankaup.fi
liitto@maailmankaupat.fi

 Maailmankauppojen liitto ry
Världsbutikernas förbund rf

Maailmankauppalehti on reilun kaupan erikoislehti. Sen tavoite on tiedottaa kansainvälisestä kaupasta ja reilusta kaupasta. Maailmankauppalehti pyrkii herättämään monimuotoista keskustelua ja tuomaan esille vaihtoehtoja ja erilaisia näkökulmia kansainvälisen kaupan rakenteisiin ja talouspoliittiseen kehitykseen.

Kaikki kirjoitukset edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä, eivätkä välttämättä vastaa Maailmankauppojen liiton virallista kantaa. Lehden vastuu virheellisistä tai pois jääneistä ilmoituksista rajoittuu ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen. Huomautukset 14 vrk lehden ilmestymisestä.

Lehti ilmestyy vähintään neljä kertaa vuodessa. Tilausmaksu / neljä numeroa on 10 euroa. Tilaus tehdään maksamalla tilaus tilille 800016-70928507 ja kirjoittamalla viestikenttään tilaajan nimi ja osoite. Osoitteenvuokset liiton toimistoon.

Julkaisun tuottamiseen on saatu ulkoasiainministeriön kansalaisjärjestöille suunnattua tiedotustukea. Julkaisussa esitetyt näkemykset eivät välttämättä edusta ulkoasiainministeriön virallista kantaa.

Toimituskunta:
Päätoimittaja
Antti Markkanen
antti.markkanen@maailmankaupat.fi
041 454 8912

Toimitussihteeri
Anastasia Laittila@kolumbus.fi
050 331 5136

Kati Hjerp
khjerp@ulapland.fi

Repluittien vastaava päätoimittaja
Kristiina Juutinen
kristiina.juutinen@puta.fi

Taitto: Heikki Sallinen / Logopos
Painos: l-print, Seinäjoki
Painos: 75 000 kpl
ISSN 1455-6987

Kansi: Wolando-yhtye esiintyy Reilun kaupan markkinoilla Jyväskylässä.

P Ä Ä K I R J O I T U S

Kuningas vai kaleeriorja?

S amassa veneessä ollaan, kaikki maailman asukkaat. Enää meitä ei yhdistä pelkätään lähimmäisenrakkautta ja solidaarisuutta kehityksien ihmisiin, vaan myös oma etu ja politiikan ja talouden globalisoituminen. Ratkaisu ja olosuhteet eivät ole vain paikallisia, vaan niillä on vaikutusta myös muualla maailmassa. Jos huonot työolot hyväksytään muualla, se johtaa huononevien työolojen kiertäytymään täälläkin, tai työpaikkojen katoamiseen hikipajamaihinkin. Näiden maiden köyhyys toimii kasvualustana terrorismin ja rikollisuudelle sekä ympäristöriskien le. Talouden globalisoituminen antaa toki monille joiain. Palkansaajille lupauksen halvemmasta ostoskorista, kun tuotteet tehdään hikipajoissa. Yrityksille unelman edu lli-semmistä tuotannon tekijöistä, kuten nöyrästä työvoimasta, kun aina voi uhata tuotannon siirtämisellä halvempien kustannusten maihin.

Talous sanelee poliittisen liikkumavaran rajat. To del lisa-ta valtaa maailmassa käyttävät suuret ylikansalliset yritykset. Voimme vaikuttaa omiin etuihimme äänestyskokeissa. Enemmän valtaa meillä kuitenkin on joka päivä, silloin kun päätämme miten äänestämme rahoilamme. Suurimmatkin yritykset tekevät tuotteensa myytäviksi ja niiden tärkein tuloksen tekijä on lopputuotteen ostaja. Ostamalla tai olemalla ostamatta tiettyä tuotetta pystymme hyväksymään tai hylkäämään näiden yritysten toimintatavat

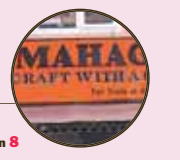
Antti Markkanen

Uusi juttu on kolumbus

S I S Ä L T Ö 3 / 2 0 0 6

Tänään ajattelin toisin I Poliittinen pilapiirros 3
Reilun kaupan markkinat Jyväskylässä 4
Nepalin suuri Mahaguthi 6
Nepal – riepoteltu kuningaskunta 7
Teddy Export – maailmankauppa työntekijää kunnioittaa 8
Repu-liite 11-13
Ruokaa reilusti: Kansankeittiö Nepalissa 14
Kirjat: Joen sutra 15
Vastine: Suuryritysten mukaan tulolla myös positiiviset puolensa 16
Vapaaehtoistyötä kahdessa maailmassa 17
Hyvää huomenta Vietnam 18
Arkien kohtaaminen 19
Intialainen tyyppitalo 20
Kauppapolitiikka: Euroopan parlamentti tukee Reilua kauppaa 22
Bambunversoista biokaasureaktoreihin 23
Maailmankauppalehti 20 vuotta sitten 23
Intialainen sarjakuva 23
Reilun kaupan toimijat 24

V I S I T T I

Ruoka riittämään

Ruoka ja kauppa
Maailmassa tuotetaan ruokaa riittävästi kaikille ihmisille. Ongelma ei ole niinkään tuotannossa vaan erityisesti jakelussa. Paras ratkaisu kaikkien kannalta on kuluttaa ruokaa mahdollisimman lähellä sen tuottamispaikkaa. Tämä ei markkinaliberalistien talousjärjestelmän logiikkaan mahdu. Maataloustuotteiden kuluminen maailmankauppan samalla tavalla kuin muut hyödykkeet ei ole mielestani oikeaa kauppolitiikkaa. Ruuan manipulointi ja muokaus, ikään kuin se voisi olla mikä tahansa hyödyke, on paitsi ajattelematonta myös vaarallista. Maailman kaupparjestyksessä WTO:ssa tulisiikin tehdä ero ruuan ja muun kauppatavaran välille.

Ratkaisuja
Maailman ruokakysymyksen löytyä ratkaisuja, mikäli poliittista tahtoa riittää. Poliittisella tasolla tulisi ottaa käyttöön kulttuurisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja luonnonmukaisesti toimivat mekanismit. Globaali lahiruoka pelastaisi meidät kaikki

Heini Utunen
Jyväskylän kaupunginvaltuutettu (kesk.) sekä Kehitysyhteistyön palveluskeskuksen hallituksen jäsen

P I L A P I I R R O S

P I L A P I I R R O S

Sharad Sharma
on intialainen sarjakuvapiirtäjä ja toimittaja. Hän on aktiivinen maailman sarjakuvaryn sisäryhmissä World Comics Indiassa.

K O L U M N I

Tänään ajattelin toisin

Bangladeshin seinäruusut ja vaalityöntekijät

K ävin kesällä jälleen kerran Bangladeshissa. Nykyisin osa minusta on enemmän kotonaan siellä kuin Suomessa. Lentoterminalista ulos tuttuani päälle ryöpyttyä kaootisuus ja kuumuus ei enää tyyrmään vaan halaa lämpimästi.

Bangladeshin monikudelmaiseen todellisuuteen kuuluvat myös lukuisat kansalaisjärjestöt – jättämisen suuret ja pienet, yhden asian liikkeet ja monialakonsernit, muutokset pyrkijät ja vallitsevan valthierarkian hyväksyjät. Usein ne ovat jo itsessään hyvin ristiriitaisia sekoituksia – kansalaisjärjestötoiminnassa kun on sijaa sekä hyvälle, pahoille että rumille.

Oma suhtautumiseni järjestöihin on ristiriitainen. Yhtäältä pidän niiden toimintaa virallisen kehitysyhteistyön mallin pelkkänä bisneksenä, jossa tärkein tavoite on turvata oman työpaikan jatkuvuus sekä sosiaalinen status. Tällaisten järjestöjen toiminnassa köyhät hyödynsaajat eli ihmiset, joiden hyväksi työtä virallisesti tehdään, ovat monesti vain seinäruusuja. Näiden hankkeiden vaikutukset niiden kohderyhmien elämään ovat parhaimmillaan mitättömiä ja pahimmillaan tuhoisia.

Toisaalta löytyä järjestöjä, jotka saavat aikaan positiivisia muutoksia. Niiden menestyksen salaisuus on usein, että niissä ihmiset ovat liian ja verta eivätkä tilausten täyteen. Enemmän kansalaisliikkeistä muistuttavat järjestöt ovat saaneet aikaan hienoja tuloksia yhdessä paikallisten ihmisten kanssa.

Kaikki nämä järjestöt saavat kuitenkin toimilunpansa kansalaisjärjestöjen toimintaa vahvavaltia ja säätelevältä valtion virastolta NGO Affairs Bureaualta (NGAB). Järjestöillä on viime aikoina ollut entistä enemmän ongelmia viraston ja maan hallituksen kanssa. NGAB:in virkailijat vaativat valvomiltaan järjestöiltä rutiniinomaaisesti voitelurahoja tai muita etuja hankelupien vastikkeeksi, eivätkä järjestöt harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta pistä vastaan. Mahdollisesti pitkiäkin viivytysten riski on ilian suuri: hankkeiden aikataulu voi vaarantua, palkanmaksu viivästyy ja kohderymä kärsii. Niinpä lähes kaikki maksavat. Lisäksi kovan äänen korruption vastaisesta taloustesta puosloivat ulkomaiset rahoittajat ja toimijat eivät välttämättä jaksaa odottaa puolta ikuisuutta, että jokin lupa helittiä ilman voitelurahoja. Hankkeita pitää ajaa eteenpäin ja tuloksia saada aikaan. Niinpä rahoittajatin suoraasti tai epäsuorasti osallistuvat korruption.

Virasto suhtautuu ruivasti järjestöihin, joiden se katsoo tukevan maan oppositiota tai tahraavaan hallituksen maineen. Puoluepoliittisesti sitoutuneita järjestöjäkin löytyy, mutta monesti leiman saamiseen on riittänyt se, että järjestö on ollut eri mieltä kuin nykyinen hallitus. Kansalaisjärjestöjen on pistetty ruotuun väillä hyvikin kovakouraisesti: keinot ovat valdelleet absurdeista rikossyytelistä järjestöjen varojen jäädyttämiseen ja rutiniinluonteisten lupien ja hyväksymisleimojen viivyttyämisestä järjestöjen toimihenkilöiden vangitsemiseen.

Paikallistasolla järjestöjen arkipäivään voi kuulua kaluston kuten moottoripyörän takavarointi tilapäisesti viranomaisille tai pysyvästi valtaapuulisiin kytköksissä olevien nuorten miesten käyttöön. Johtotason henkilöt voivat saada tappouhauksia, mikäli järjestön toiminta ei miellytä paikallista eliittitä tai järjestöjen työntekijöiden kimppuun voidaan hyökätä. Väillä saattaa vaikutusvaltaisten paikallispoliitikko käydä kylässä ja vaatia järjestön tarjoavan töitä juuri hänen uskollisille vaalityöntekijöilleen.

Kansalaisjärjestökenttää onkin 2000-luvulla ollut suurissa vaikeuksissa eikä se ole yhtä yhtenäisen kuin 1990-luvulla. Osa myötäilee hallitusta, osa oppositiota yhden osan taitteissa ”riippumattomina”.

Kansalaisjärjestötoiminta Bangladeshissa ei todellakaan ole harmaata puurtamista. Väillä tuntuu siltä, että kyseessä on kansalaisjärjestöjen maailmaan sovellettu saippuaooppera. Se voi hymyilyttää, kunnes muistaa niiden kuuluisien köyhien olevan edelleen siellä jossain. Omine saippuaoopperoilleen.

Johan Ehrstedt
Kirjoittaja on toiminut pitkään Turun Maailmankauppajärjestyksessä ja vierailut sen edustajana Bangladeshissa neljään otteeseen.

Reilun kaupan markkinat

Jyväskylän Aalto-salilla 15.-16.9.2006

Lauantai 16.9.2006

- 10.00** Markkinoiden avaus: Maailmakauppojen Liitto
10.20 Teatteri Poleemi (Helsinki): Hyvän bisneksen banaanit
11.00 Muotinäytös, Maailmakauppojen vaatteita Bangladeshista ja Nepalista Bollywood-musiikin tahdissa
11.30 Puheenvuoro: Reilun kaupan edistämisyhdistyksen Tuulia Syvärin
12.00 Taurua, Tynnenmeren tansseja
12.30 Annika Eklund, Iskelmämusiikkia
12.50 Puheenvuoro: Heidi Hautala (vihreät)
13.00 Reilu kauppa nepalilaisen Mahaguthi-yhteisön näkökulmasta
13.30 Annika Eklund, iskelmämusiikkia
13.50 KEPA:n Globbari-verkosto esittäytyy
14.00 Reilun kaupan haastattelussa Mauri Pekkarinen
14.30 Wolandoo, länsiafrikkalaisia rytmejä ja lauluja
15.00 Taurua, Tynnenmeren tansseja
15.30 Teatteri Poleemi (Helsinki): Hyvän bisneksen banaanit
16.00 Wolandoo, länsiafrikkalaisia rytmejä ja lauluja
16.30 Amnesty International esittäytyy

Pähkinä puhdistaa pyykin

Saippuan kaltaista saponiinia sisältävät pesupähkinät löysivät tiensä Himalajalta eko-kauppa Ekoloon, Intiassa ja Nepalissa pesupähkinöitä on käytetty jo vuosisatojen ajan pyykinpesuun ja henkilökohtaisen hygienian hoitoon. Nyt Intian ekologiset perinteet puhdistavat myös täkäläisen pyykin.

"Tuntuu hassulta, että pähkinöillä voisi pestä pyykkiä", pesupähkinöitä puolisento vuotta käyttänyt Saija Silvennoinen naurahtaa. "Siksi niitä sitten oli pakko kokeilla!"

Enää ei tarvitse surra siitä, että pyykinpesuaineen käyttö ja valmistus kaatuu luonnon ja ihmiskunnan harteille. Pesupähkinäpuu, Sapindus Mukorossi, kasvaa villinä Himalajan metsissä, eikä pesupähkinöiden keräminen vahingoita puuta millään lailla. Pähkinänuoria voi käyttää sellaisenaan. "Pesupähkinä on alkutuote, eli sitä ei tarvitse jalostaa mitenkään", Lena Kunelius Ekolosta

painottaa. "Muissa pesuaineissa tuotanto vie energiaa. Pähkinäpuiden tapauksessa taas puut mm. tuottavat happea ja sitovat hiilidioksidia."

Pesupähkinöiden ekologisuutta selkäreppä painaa vain matkia myynnälän: tuote on valmis, eikä vaadi raaka-ainoiden kuljetusta pitkien matkojen takaa. Pähkinät hajoavat luonnossa 100 %:sesti, eivätkä kuormita vesistöjä. Käytön jälkeen pähkinät ovat biojätettä. Luonnollisessa ympäristössä kasvavat pesupähkinäpuut ovat osa ekosysteemiä.

Pesupähkinät eivät sisällä hajusteita tai muita lisäaineita. Pyykkiin ei siis jää terveydelle haitallisia kemikaaleja tai voimakkaita tuoksuja. Ne sopivat hyvin myös herkkäihöisille, sekä vauvan pyykin. Myös pähkinäallergikot ovat käyttäneet niitä ilman oireita – pahan allergian kohdalla on kuitenkin viisaista varmistaa lääkäritä, uskaltaako pesupähkinöitä kokeilla.

Pesupähkinöiden keräminen, kulvaaminen ja puhdistaminen työllistää Himalajan paikallista

Pe klo 12-18 / La klo 10-17
 Teemana perheiden hyvinvointi kehitysmaissa.
www.reilutmarkkinat.net

Lavaohjelma

Juontajana näyttelijä Tomi "Wälly" Välimäki.

Perjantai 15.9.2006

- 12.00** Markkinoiden avaus: yllätykset
12.30 Ndioba & Topoto Band, African groove
13.00 Reilun kaupan puolesta Repu ry esittäytyy
13.20 Ndioba & Topoto Band, African groove
14.00 Mami Wata, länsiafrikkalaisia tanssia
14.30 Unifem esittäytyy
14.40 Maailmakauppojen Liitto esittäytyy
15.00 Otr Vez!, tango nuevo -yhtye
15.35 Reilu kauppa nepalilaisen Mahaguthi-yhteisön näkökulmasta
16.00 Otr Vez!, tango nuevo -yhtye
16.40 Jyväskylän Maailmakauppa Mango esittäytyy
17.00 Muotinäytös, Maailmakauppojen vaatteita Bangladeshista ja Nepalista Bollywood-musiikin tahdissa
17.30 Oulun Juuttiputiikki, Suomen vanhin Maailmakauppa esittäytyy

Anniina Eluranta kuva: Nanna Mäkelä Eluranta 2006

väkeä. Etenkin naisille pesupähkinät ovat tärkeä tuoteliide. Pähkinöiden keräämisessä ja pakkaamisessa ei käytetä lapsi- eikä halpatoivoimaa, ja Intiassa pyörivän yhteistyöprojektin työntekijöille maksetaan oikeudenmukainen palkka työstään.

Metsän säilytyksen kautta tulevillekin sukupolville on turvattu elanto pesupähkinöissä.

**TEKSTI Anna Kallunki
 KUVA Kaisa Lipponen**

Samu-pesupähkinöitä tuo maahan Jyväskyläläinen Eko-kauppa Ekolo: www.ekolo.net

VAPAA PÄÄSY!

VAPAA PÄÄSY!

Eettistä shoppailua verkossa

Verkkokauppa Planet fair trade tuo oman lisänsä Suomen Reilun kaupan toimijoiden joukkoon. Helsingissä päämajaansa pitävä reilu verkkokauppa on ensimmäinen laatuaan maassamme. Verkkokaupan aloittivat pari vuotta sitten Maailmakauppa Uusivaiteen aktivistit. Vastikään toiminta on siirtynyt Planet fair trade -toimintalle, jonka omistaa Uusivaiteesta toiminut Pia Wallace. Verkkokauppa tuo Reilun kaupan tuotteet myös sellaisten ihmisten ulottuville, joille niiden hankkiminen olisi muuten hankalaa.

"Kun pakertaa omalla paikkakunnallaan Maailmakauppatyötä, on tärkeää päästä tapaamaan muita samalla kentällä olevia, vaihtaa kokemuksia ja nähdä ihmiset sähköpostin tai puhelimen sijaan", Wallace toteaa. "Olen oppinut jokaisella markkinoilla jotain uutta."

Kesän Planet fair traden myynti-tiltoilla on kiertänyt tapahtumissa ja festivaaleilla. Ihmisten mukaan on tarttunut muun muassa salpauksia, kukkaroita, ampeleita ja erikoisteetä. Verkkokaupan hittituotteita ovat No Sweat -kengät yhdessä juuttitehtojen ja italialaisen Teddy Exportin laukujen kanssa. Teddy Export on Planet fair traden oma erikoisuus. Kaupan tuotevalikoimiin sisältyy muun muassa elintarvikkeita, sisustustavaroita, vaatteita, koruja ja soittimia koti- ja ulkomaisista Reilun kaupan tukista. Wallace kertoo, että tulevaisuudessa kauppa tulee siirtymään myös suoraan maahan tuotintiltoille. Siitä on etua paitsi yritykselle itselleen, myös tuottajalle ja asiakkaalle.

Laura Rekilä

Planet fair trade -verkkokauppa osoitteessa <http://www.planetfairtrade.net>

Kuva: Pihvi Seppänen

Lapsille

Lavalla on tarjolla monenlaista lapsiakin kiinnostavaa monikulttuurista ohjelmaa. Lisäksi A-salilla on erityinen "Lastenurkkaus": kansainvälisiä satuhetkiä, piirtämistä, pelejä, kasvomalausta sekä reilun kaupan soittimien tulumista. Kävelykadulla lapset voivat kokeilla potkutarikuitaan Reilun kaupan Jalakalloseinällä.

Maailmansarjakuvaesitykset

Jyväskylän kaupunginkirjaston ala-aulassa 4.-18.9.

Seinäilustesarjakuvia Intiasta: Intiassa silkkipainotekniikalla painettuja seinäsarjakuvia, jotka käsittelevät yhteiskunnallisia aiheita kuten kastittomien oikeuksia, lukutaidon merkitystä, luonnonsuojelua jne. Varsin ekspressiiviset sarjakuvat ovat paikallisten aktivistien piirtämiä.

Nepalilainen vieras

Nepalilaisen reilun kaupan käsitötuottajien järjestöstä Mahaguthista markkinoille saapuu Ms Sonali Shrestha. Hän esittelee järjestön toimintaa ja kertoo reilun kaupan vaikutuksesta käsitöläisten elämään. Hänen kanssaan voi keskustella erityisesti Mahaguthi-pisteessä, minkä lisäksi hän esittelee Mahaguthia kuvien kera molempina päivinä lavalla.

Reilun kaupan kahvila

Reilun kaupan puolesta Repu ry:n kahvilassa myynnissä aromikasta kahvia, intialaista Chai-teeä, tuorehempua ja keksejä sekä Kasviravintola Katrinen omistajan, Maija Silvennoinen reiluja mokkapaloja ja lähluomu porsaatilpiirakkaa. Tervetuloa herkuttelemaan!

Näyttelileasettajina

Amnesty International, Eko-kauppa Ekolo, Globbari-kampanja, Jyväskylän Maailmakauppa Mango, Kuopion Maailmakauppa Elämänlanka, Maailmakauppojen Liitto ry, Oulun Maailmakauppa Juuttiputiikki, Planet Fair Trade, Reilun kaupan puolesta Repu ry, Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskus SASK ry, Suomen Lähetysseura, Tampereen Kehitysmaakauppa, Turun Maailmakauppa Aamutähti, Unifem ja monia muita.

Järjestäjä

Jyväskylän kehitysmaayhdistys ry / Maailmakauppa Mango
 Kaupinkatu 5
 40100 Jyväskylä
 Avoinna ma-pe 10-18, la 11-16
 p. (014) 216 431
www.maailmakauppamango.net

**MAAILMANKAUPPA
 MANGO**
 Kaupinkatu 5, Jyväskylä

Lisätietoja

www.reilutmarkkinat.net
 Projekti-koordinaattori
 Elna Markkula
mango@maailmakauppa.fi

Globberit köyhyttä vastaan

Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepan Globbari-verkoston tavoitteena on saada Suomen valtio toimimaan köyhyyttä aiheuttavien ja ylläpitävien rakenteiden muuttamiseksi. Globbarit kohdistavat voimansa mm. siihen, että Suomen kehitysyhteistyö-työ-äärärahat nostettaisiin vihdoin 0,7 prosenttiin 2010 mennessä. Lisäksi Suomen tulisi aktiivisesti toimia kehitysmaiden kansainvälisen aseman parantamiseksi.

Aloitteen Globbari-verkoston ulottamasta Jyväskylän tekivät yliopiston kehitysyhteisövaliokunnan aktivistit Mia Nikkilä ja Asko Soukka, nyt myös globbari-guruja. He toimivat linkeinä Kepan ja globbareiden välillä.

Globberi-verkoston aktivisuus eri alueilla on vaihdellut ja Nikkilä haastaa kaikki Suomen kunnat ottamaan osaa globbaukseen. Osasta vaalipirejä tarvitaan vielä kampanjalle yhteyshenkilöitä, jotka voivat ilmoittautua Kepaan.

"Haluamme erityisesti korostaa jokaisen yksilön vaikutusmahdollisuuksia. Globbari-kampanjan osallistuminen tai kulu-ustottumusten muuttaminen ovat tästä hyviä esimerkkejä", Nikkilä kertoo. "Kehityksille tulisi antaa mahdollisuuksia niiden oman talouden suojaamiseksi ja kehittämiseksi. "Esimerkiksi kehitysmaiden valko-ge- man ratkaisemiseksi perustettaisiin rippumat- velkatuomioistuin, ja tuontituilleja alennettaisiin kehitysmaista tulevien tuotteiden osalta."

Parhailleen käynnissä on Terveisiä jostakin Suomesta -postikorttikampanja. Tavoitteena on saada kansanedustajat huomaamaan, että heidän äänestäjänsä kiinnittävät huomiota globaaliin oikeudenmukaisuuden kysymyksen toteutumi- sen. Jokaisesta vaalipiiristä lähdetään ensi toukokuussa Helsinkiin viemään korttikampanjan satoa vastaanottajille. Keski-Suomi maakuntana on korttiterveis-tilastossa toisena, ja hyvä mahdollisuus kasvattaa köyhdyttämisen vastaisten viestien määrää on Globbareiden pisteellä Reilun kaupan markkinoilla.

Globberi-verkoston aktivisuus eri alueilla on vaihdellut ja Nikkilä haastaa kaikki Suomen kunnat ottamaan osaa globbaukseen. Osasta vaalipirejä tarvitaan vielä kampanjalle yhteyshenkilöitä, jotka voivat ilmoittautua Kepaan.

Laura Rekilä

Litty osoitteessa <http://www.kepa.fi/palvelut/sahkoostilustat/globberit>

Kaikki eko samasta paikasta

- luomuruoka • ekopesuaineet • luonnonosmetiikka ja -hygieniatuotteet
- uusio paperitarvikkeet • kesto vaipat ja kuukautissuojat • ekotekstiilit • ekodesign

EKO KAUPPA

NETT KAUPPA

EKOLO

www.ekolo.net

Kauppakat 13, Jyväskylä

Nepalin suuri Mahaguthi

kuvat: Pia Wallace

Mahaguthi on Nepalin ensimmäinen ja edelleen suurin Reilun kaupan järjestö. Mahaguthi – Craft with a Conscience (käsitöitä hyvällä omatunnolla) perustettiin 1984. ”Maha” tarkoittaa suurta ja ”guthi” järjestöä.

Mahaguthin tavoitteena on parantaa käsityöläisten toimeentulo-mahdollisuuksia ja olosuhteita luomalla työpaikkoja mm. kehittämällä yhteyksiä käsityöläisten ja kuluttajien välillä. Yhdistys pyrkii ylläpitämään nepalilaista käsityöperinnettä.

Mahaguthin piiriin kuuluu 150 käsityöläisryhmää ja lähes 2000 käsityöläistä ympäri maata. Noin 90 % heistä on naisia, jotka usein ovat yhteiskunnan vähäosaisia, kuten kastittomia. Yhdistyksen kautta he saavat mahdollisuuden toimeentuloon, koulutukseen ja riippumattomuuteen. Ryhmät ovat itsenäisiä ja voivat halutessaan myydä tuotteitaan myös Mahaguthin ulkopuolelle. Ne valmistavat mm. loppapaperia, hopeakoruja, kangasta ja keramiikkaa.

Käsityöläiset saavat Mahaguthista tukea ja neuvontaa: yhdistys järjestää työpaikkoja ja koulutusprojekteja, myöntää lainoja sekä avustuksia ja neuvoo mm. markkinoinnissa ja tuotekehittämisessä. Mahaguthi pyrkii vähentämään kaupantekoon liittyviä riskejä esimerkiksi huolehtimalla tuotteiden markkinointikelpoisuudesta. Kokonaismyynnistä 70% tulee vienä ulkomaille.

Mahaguthin tuotannossa käytetään mahdollisimman paljon nepalilaisia raaka-aineita ja hyödynnetään paikallista perinnettä, kuten mithila-maalauksia ja oltapaperin tekoa. Loppapaperin valmistusella on ainakin 2000-vuotiset perinteet Himalajan alueella. Perinteen sanotaan olevan lähtöisin alun perin Kiinasta. Lokkansa kudit ovat pitkiä, mikä tekee paperista erittäin kestävää ja arvostettua. Nepalissa loppapaperia käytettiin laajalti 1950-luvulle saakka, kunnes italialainen tuotepaperi korvasi sen. Tämä merkitsi loppapaperin tuottajille vaikeita aikoja. Mahaguthi on tukenut jo yli vuosikymmenen pieniä ja keskisuuria loppapaperivaroja, ja viime vuosina sen tuotantoa on alettu arvostaa. Loppapaperista saadakaan merkittävä osa Mahaguthin tuotosta.

Mahaguthin piirissä on noin 2 000 käsityöläistä eri puolilla Nepalia. Lisäksi se ostaa tuotteita, kuten paperia ja keramiikkaa itsenäisiltä käsityöläisiltä. Vaikeiden maatalousolosuhteiden vuoksi käsittöiden tekeminen on monelle ihmiselle niitä harvoja tulonhankintatapoja kotikylässä.

Mithila oli kuningaskunta Etelä-Nepalin ja nykyisen Intian Biharin osavaltion alueella. Sitä pidetään Buddhan syntymäpaikkana. Vuosisatoja vanhaa mithila-maalauksiperinnettä harjoittavat vain naiset. Alun perin mithilamaalauksia tehtiin lattioihin ja seinille, paperia alettiin käyttää vasta 1960-luvulla. Maalauksissa kuvataan niin jumalia kuin ihmisiä elämänsä arjesta juhlaan. Mahaguthille mithila-tekniikkaa kortteja maalavat naiset kuvaavat värikästä elämäänsä yhteisössään.

ADUKI

Aduki Oy, luomua ja reilua kauppaa vuodesta 1980

Urtekram-Fair Trade
Luomu Reilun kaupan hieno- ja palasokeri.
Perinteisesti valmistettu, luomuviljelty, luonnollisen tumma ruokosokeri Paraguasta.
Myynti: Hyvinvarustetut päivittäis-, luontaistuote-, maailmankaupat

Mahaguthilla on pääkaupungissa Katmandussa kolme kauppa. Suurin osa tuotosta tulee kuitenkin ulkomailta myynnistä.

Mihiskauppa on vakava ongelma Nepalissa. Mahaguthi pyrkii hillitsemään tyttöjen myyntiä tarjoamalla näiden vanhemmille vaihtoehtona tyttöjen koulutusta ja sitä kautta työllistymistä. Jatkuvat ansiotulot auttavat perheitä pidemmälle kuin lapsen myymistä kerran saatava maksu. Kaksivuotisen koulutusjakson ajan opetus, ruoka sekä terveydenhuolto on ilmaista. Naiset saavat ottaa mukaan keskuksen yhden lapsen. Lapsille on järjestetty esikoulu ja peruskoulu keskuksen alueella.

Ashrameissa on ompel-, kirjonta- ja kankaan-kuutososasto. Lisäksi niissä opetetaan perusmaanjelitystaitoja sekä hygieniatietoja. Ashram onkin omavaraan ruoan suhteen.

Reilun kaupan markkinoiden tuottajavieras: Sonali Shrestha, Mahaguthi

Jyväskylän Reilun kaupan markkinoille saapuva Mahaguthin markkinointipäällikkö Sonali Shrestha ei vieraille Suomessa ensimmäistä kertaa. Viime kesänä Shrestha oli Suomessa tutustumassa paikallisiin markkinoihin ja tapamassa yhteistyökumppaneita. Tänä vuonna vierailu on toisella tavalla kiinnostava, sillä keväällä Reilun kaupan Tähden julistamaa Kaiku-vaatemallistoa valmistaa Mahaguthi.

”Suurin haasteemme on se suuri ero, joka vallitsee markkinoiden vaatimusten ja käsityöläistemme välissä. Reilun kaupan organisaationa teemme työtä ruohonjuuritasolla heikossa asemassa olevien ihmisten kanssa. Meillä on kaksi päämäärää, joiden pitäisi jotenkin kohdata: sosiaalinen työ ihmisten mahdollisuuksien parantamiseksi ja markkinoillepääsy. Ihmisten arvojen pitäminen ensisijaisena erottaa meidät valtavirtamarkkinoista”, kuvaa Sonali Shrestha organisaatiotaan.

Shrestha esittelee Mahaguthin toimintaa Reilun kaupan markkinoilla 15.-16.9. Jyväskylän Aalto-salissa.

Kuva: Rati Hietä

NEPAL – riepoteltu kuningaskunta

Nepal on yli 25 miljoonan ihmisen parlamentaarinen kuningaskunta Kiinan ja Intian välissä. Mao on hyvin vuoristoista – sen korkein kohta on Mount Everest, maapallon korkein vuori. Nepal on yksi maailman köyhimmistä ja vähiten kehittyneistä valtioista. Maan eristyneisyys näkyy myös ajanlaskussa: Nepalissa on käytössä kolme eri kalenteria. Virallisesti maassa on nyt vuosi 2063.

Vaikka 80% nepalilaisista saa elantonsa maanjelitystä, vain noin 20% maan pinta-alasta on viljelykelpoista. Metsien häviö on ollut suuri ongelma. Yksi syy puuston vähenemiseen on puutavaravienti, joka on Nepalille tärkeimpiä tulonlähteitä tekstiili- ja maatalouden ohella. Puuston väheneminen lisää myös maaperän eroosiota, joka johtaa satojen huuononemiseen. Asiaa pahentaa se, että Nepal on vuoristot kohoavat jatkuvasti ja jokilaakso kutistuvat.

Maan taloudellinen tilanne ei näytä muutenkaan valoisalta, sillä tekstiiliteollisuudessa Nepal on lähes mahdotonta kilpailla naapuriansa Intian ja Kiinan kanssa. Myös turismi on romahtanut levottomuuksien ja maan epävakain tilanteen takia.

Politiikka käymistilassa
Nepalin poliittinen tilanne on ollut sekava siitä lähtien, kun maa hävisi sodan brittejä vastaan vuonna 1816. Erityisesti kuninkaan valtaoikeudet ovat olleet jatkuvasti kiistanalaisia. Nepal nykyinen kaosa juontaa juurensa vuoteen 1996, jolloin maalinainen puolue aloitti aseellisen vallankumouksen. Sodan aikana on kuollut yli 13 000 ihmistä, joista suuri osa on lapsia.

Maolaisistit katkaisivat vuonna 2004 käytännössä kaikki kulkuyhteydet pääkaupunki Katmandusta muualle maahan. Västiyhteydet ulkomaille olivat poikki pitkän aikaa. Viime vuonna kuningas erotti parlamentin ja kaappasi vallan itselleen hallituksen ja armeijan tuella.

Vallankaappauksella seurasi useita mielenosoituksia, jotka tukahduttiin verisesti. Kun oppositiojoukot osallistuivat protestointiin, julisti maan hallitus ne laittomiksi. Huhtikuussa 2006 kuningas joutui taipumaan kasvavan painostuksen edessä ja palautti vallan parlamentille, joka vahensi kuninkaan valtaoikeuksia huomattavasti.

Humanitaariset ongelmat
Nepalin kansa on puun ja kuoren välissä. Jos nepalilainen tukee avoimesti hallitusta, hän joutuu maolais-

ten maallituksiksi. Jos taas kritisi vallanpitäjiä, joutuu pidätykseen ja mahdollisesti katoaa. Tällä hetkellä on käynnissä useita oikeudenkäyntejä, joissa viranomaisia syytetään liasta voimankäytöstä mellakoiden hillitsemisessä. Poliisin tiedetään ampuneen ihmisiä, myös lapsia. Vastaavasti maolaisistien tiedetään kaapanneen lapsia omiin riveihinsä ja tappaneen opettajia, jotka eivät suostuneet opettamaan heidän ideologiansa mukaisesti. Nepalilla on tällä hetkellä kyseenalainen kunnia olla maa, jossa katoaa vuosittain eniten ihmisiä.

Maassa on myös suuri pakolaisten ongelma. Suuri määrä maaseudun asukkaita on paennut vuoristoista pääkaupunkiin ja sitä ympäröivään laaksoon. Samaan aikaan Nepaissa on noin satatuhatta bhutanilaista pakolaista, jotka ovat paenneet nepalilaisiin kohdistuneita vainoja.

Ihmisoikeusjärjestöjen mukaan pakolaisten tilanne on erittäin huono, eikä hallituksella näytä olevan aikomusta kannattaa heitä.

Nepalissa käydään myös paljon laitonta ihmiskauppaa. Joidenkin arvioiden mukaan Intiassa on kymmeniätuhansia nepalilaisnaisia prostituoituina. Joillakin nepalilaisilla ihmiskauppa on yksi tärkeimmistä elinkeinoista. Sekä Nepalissa että Intian viranomaiset katsovat toimintaa pääosin läpi sormien. Erityisen huolestuttavaa toiminnassa on se, että kaapatujen naisten keski-ikä on laskussa. Tällä hetkellä suurin osa heistä on alle 14-vuotiaita. ✨

Mika-Petri Lauronen

Kaiku: Pithical wear -vaatteet ovat vihannein valmistusma.

Kuva: Piti 01/10/18

Teddy Export

– maailmankauppaa työntekijää kunnioittaen

Intialainen yritys ja tuotajajärjestö Teddy Exports valmistaa puu- ja tekstiilituotteita kansainvälisille markkinoille Reilun kaupan periaattein. Tuotantotilat sijaitsevat pienessä Tirumangalamin kylässä, Tamil Nadun osavaltiossa Etelä-Intiassa. Irlantilaisen Amanda Murphyn perustamasta viiden hengen yrityksestä on 15 vuodessa kasvanut yli 300 ihmistä työllistävä tuotajajärjestö, jolla on ollut suuri vaikutus paikallisyhteisön hyvinvoinnille.

Yritys on perustanut myös säätiön, Teddy Trustin, jonka kautta osa yrityksen tuotosta ohjataan paikallisten koulunkäynnin ja terveydenhuollon tukemiseen sekä erilaisiin projekteihin. Järjestön ylläpitämät koulu ja terveysasema on suunnattu alueen vähäosaisille, joilla ei muutoin olisi näihin palveluihin mahdollisuutta. Teddy Exportin periaatteena on tasa-arvoinen palkkaus ja yhtäläisten mahdollisuuksien takaaminen kaikille työntekijöille. Sen työntekijöillä on keskimääräistä parempi palkka sekä asialliset työskentelyolot. Lisäksi yritys kattaa osan työntekijöiden aterialkuluista. Työntekijät voivat hakea

matalakorkoista lainaa ja heillä on mahdollisuus koulutukseen. Työntekijöiden alle kouluikäiset lapset pääsevät ilmaiseen hoitopaikkaan työväen ajaksi, ja vanhemmat lapset voivat käydä maksutonta yhteisön ylläpitämää koulua. Lisäksi Teddy Exports tarjoaa alueen muissa tehtaissa työskenteleville lapsille iltapäivätoimintaa, jotta heillä olisi mahdollisuus luku- ja perusopetukseen työntösta huolimatta. Perheille ilmaisella

koululla sekä terveydenhuollolla on suuri merkitys – normaalisti koulutus on maksullista, eivätkä monilapsissa

Logopolis
GRAPHIC DESIGN

julkaisut - viestintä - yrityskuva

Hämeenkatu 5 d 3 • 15110 Lahti • gsm 050 5700 907 • faksi (03) 781 0025 • www.logopolis.fi

perheissä kaikki lapset aina pääse koulun lainkaan tai eivät voi jatkaa ylempille luokille. Lastenhoitomahdollisuus sekä kunnollinen palkka mahdollistaa myös naisille omaehtoisemman elämän. He eivät ole yhtä riippuvaisia miestens tuloista, ja perheet pystyvät lisäämään tulojaan molempien vanhempien voimalla ollen työssä.

Teddy-säätiön projekteihin kuuluu myös ympäristönsuojelu. Se toimii yhteistyössä alueen maanviljelijöiden kanssa ympäristön suojelemaan huomioimiseksi sekä eläinten hoidon parantamiseksi. Koska alueella ei ole mahdollista hankkia puuta sertifioituista metsistä, on säätiö aloittanut oman metsäistutuksen puun tuottamiseksi sen tarpeisiin. Lisäksi perustettiin taimitarha sekä saha, joka mahdollistaa puutavaran käsittelytyön omakotaisen valvonnan. Näin lisätään alueen työllisyyttä ja saadaan laajamittaista hyötyä. ✕

Heidi Honkanen & Lotta Jansson

Luomun uusi look.
Natura - Rakkaudesta luomuun.

Luomutuotteiden valinta on nyt helppoa. Satotukku näet varusti Suomen monipuolisimman valikoiman luomutuotteita Natura -merkillä. Tiedät ostavasi tuoreita ja laadukkaita tuotteita, sillä annamme Natura-merkin valvottuilla, huolellisesti

valituille luomuhedelmille, -vihanneksille, -juureksille ja -yrtteille. Aidot, Suomessa pakatut Natura-tuotteet löydät kaikista hyvin varustetuista ruokakaupoista.

Satotukku Oy
Porttisuontie 9
FI-01200 Vantaa, Finland
Tel. +358 9 251 59100
email: satotukku@satotukku.fi
www.satotukku.fi

ROHKEUS
on omien oikeuksien puolustamista ja
toisten auttamista
Operaatio Taksvärkki 06-07
Guatemala

Taksvärkki ry. Suoraa toimintaa vuodesta 1967.
www.taksvarkki.fi/guatemala

TIEDÄTKÖ
millaista sähköä pistorasioistasi tulee?

Ekosähkö Oy on ainut sähköyhtiö, jonka myymä sähkö tuotetaan **sataprosenttisesti uusiutuvilla energialähteillä**. Tuotantotavat täyttävät Suomen luonnonsuojelulain "Norppa suosittelee ekoenergiaa" -ympäristömerkin kriteerit.

Tutustu ja vaihda vihreään osoitteessa www.ekosahko.fi
tai soita maksuttomaan palvelunumeroon 0800 92 480.

EKOSÄHKÖ
PL 5, 87101 Kajaani

Lasten kuuluu leikkiä palloilla, ei tehdä niitä.

Reilun kaupan pallot kehitysmäakaupta ja maailmankaupoista.

Maahan tuonti ja tukku:
Tampereen kehitysmäakaupta,
p. 03 344 6770
sähköposti: post@kehitysmäakaupta.org

ALKUPERÄ TUNNETTU
www.maailmankaupat.fi

Puhtaus on puoli ruokaa.

Maailmankaupoista kautta maan.

ALKUPERÄ TUNNETTU
www.maailmankaupat.fi

Palamin maalaisyhteisössä saippuaa tuo leivän pöytään koko perheelle. Tuokuvat kasviöljysaippuat valmistetaan Etelä-Intiansa reilun kaupan periaatteita noudattaen. Työntekijöille tarjotaan koti, puhdas vesi, terveydenhuolto ja koulutusta lapsille.

Maailmankaupat — Reilua kauppa

HYVÄ HANKE MUTTA TIETO EI KULJE? KERRO KEHITYKSESTÄ SARJAKUVILLA!

MAAILMAN SARJAKUVAT RY TÄRKEÄ:

- YHTEISTYÖTÄ JA KOUKUTUSTA
- VALMISTAJA OPPIMATERIAALIA SARJAKUVIEN KÄYTTÖÄ KEHITYSHANKKEISSA

TUTUSTU SARJAKUVIEN KÄYTTÖÖN
www.worldcomics.fi

COMICS POWER!

TAI OI YHTEISTÄ:
MAAILMAN SARJAKUVAT RY
Puh. 09-8736751
040-5318235
leif.puckalen@worldcomics.fi

Tilaa
Maailmankauppalehti

*Reilun kaupan erikoislehti
jo vuodesta 1984.*

Kehtymäiden auki ja työ. Ihmisen tuotteen idän takana. Tilaa lehtiä vuodessa (4 nroa) maksamalla 10 € lehtien tilille 800 01 670 928 50 7. Kirjoita viestikö mää tilaajan nimi ja postitusta osoite. Itse nautit Maailmankaupasta.

KUMMI on lapsen MAHDOLLISUUS!

Kätevimmin ryhdyt kummiksi internetissä osoitteessa www.interpedia.fi

Interpedia
Reilua kummitoimintaa jo vuodesta 1978.

Etropalainen Testay on 8-vuotias poika. Hänen kohtalonsa voisi olla tehdä työtä päivittäin töissä, mutta Interpedia-kummin tuella Testay käy nyt koulua, jossa hän saa mahdollisuuden oppia lukemaan ja laskemaan.

MERKURI

Yleishyödyllinen rahoituslaitos

LAINAKOhteita

luomuviljely ekologinen tuotanto uusiutuvat energiamuodot sosiaaliset ja kulttuurihankkeet

www.merkuripankki.net
info@merkuripankki.net

repu-lute

Reilun kaupan puolesta ry

Reilun kaupan puolesta Repu ry pyrkii lisäämään tietoisuutta Reilusta kaupasta. www.repu.fi

Reilut pallot pomppivat pelikentille

Kuvasto: Natalia Baer

Urheiluun ja jalkapalloon liitetään usein ihanteet tasa-arvosta ja unelmien saavuttamisesta – hauskanpitoa ja toverillisuutta vaalitaan niin pihapeleissä kuin huipputasolla pelatessa. Pelien kuninkaan liittyä kuitenkin myös pimeä puoli, jonka monet eri kansalaisjärjestöt haluavat vähintä tuoda kunnolla päivänvaloon.

Jalkapallojen ja muiden urheiluläinien valmistus tapahtuu monien kokonaan kehitysmaissa, useimmiten Aasiassa. Palloja valmistavien työläisten olot ovat usein alarvoiset, ja heidän saamansa korvaus kovasta työstä riittää harvoin edes peruselintason yllä pitämiseen. Nämä väikevät epäoikeudenmukaisuudet ja ihmisoikeuksien polkeminen ovat jyrkässä ristiriidassa jalkapallon ja urheilun pyhimpien arvosten kanssa.

Reiluja palloja pari vuotta

Reilun kaupan jalkapalloja on ollut Suomen markkinoilla parisen vuotta. Suomeen tuovat Reilun kaupan pallot on valmistanut pakistanilainen Vision Technologies, joka on yksi neljästä jalkapalloja valmistavista Reilun kaupan lisenssinhaltijoista.

Jalkapallojen valmistajien on täytettävä Reilun kaupan ehdot ja vaatimukset jotta ne saavat käyttää Reilun kaupan merkkiä tuotteissaan. Lapsityövoimakielto, kohtuullinen palkka, hyvät työlöt ja työntekijöiden oikeus järjestäytyä on taattava, ennen kuin valmistaja hyväksytään lisenssinhaltijaksi. Myydystä tuotteesta pallojen tekijät saavat myös Reilun kaupan lisä, joka on ohjattava työntekijöiden kehittämiseen.

Kampanjan myötä sana reilujen pallojen saatavuudesta on kiirinyt, ja varsinkin juniorijoukkueet ovat innostuneet hankkimaan peli- ja harjoitusvälineekseen eettisesti tuotettuja jalkapalloja.

Päättöstä siirtä Reilun kaupan palloihin avit a varmasti myös pallojen oiv a hinta-laatu-suhte.

Koska Reilun kaupan pallojen markkinointiin ja brändinluomiseen ei uppoa omaisuuksia, työntekijöille voidaan maksaa enemmän ja turvata pallojen reilumpi tulonjako ilman, että pelivälineen lopullinen hinta nousee.

Tällä hetkellä Reilun kaupan merkillä varustettuja palloja saa Maailmankaupoista ympäri Suomea, sekä Helsingin Pallokeskuksesta. Valikoimissa on myös lento- ja rantalentopalloja.

Kampanja tutuksi ympäri Suomea Reilu peli, samat säännöt -kampanja on näkynyt kesän aikana myös tapahtumissa ympäri Suomea. Reiluja palloja potkitaan ainakin neljässä junioriturnauksessa, ja kampanjajälkeä on tuttu näky myös festareilla, toreilla ja ammattiyhdistysten tapahtumissa.

Mira Muikku

Kirjoittaja on Reilu peli, samat säännöt -kampanjan koordinaattori.

Pallot tulevat Pakistanista

– 75 prosenttia kaikista maailman jalkapalloista valmistetaan Sialkotin kaupungissa Koillis-Pakistanissa.

– Jalkapallo koostuu yleensä 32 palasta, jotka omellaan yhteen miltei 700 neulanpistolla.

Taitava ompelija saa valmiiksi 3–4 palloa päivässä. – Ompelija saa tavallisen jalkapallon ompelimesta keskimäärin 20 rupiaa per pallo. Arviolta 50 rupian korvaus per pallo takaisi kohtuullisen toimeentulon.

– Suurilla urheiluvälinevalmistajilla ei ole omia tehtaita, vaan niiden tuotteet valmistetaan alihankkijoiden tehtailla usein maissa, joiden lainsäädäntö ei turvaa työntekijän asemaa. Näillä alihankkijoilla taas on omia paikallisia alihankkijoita – näin tuotantoketju venyy, ja työntekijöiden olojen valvominen hankaloituu.

– Arviolta vain kymmenesosa jalkapalloista valmistetaan valtuutetuissa olosuhteissa.

Reilu kauppa on myös uskon asia

Monissa suomalaisissa seurakunnissa ja uskonnollisissa tapahtumissa virkistävyytään Reilun kaupan kahvia ja teetä hörröpien. Ensimmäiset evankelis-luterilaiset seurakuntien aktivitit ovat edistäneet reilua kauppa-a pu ennen kuin useimmat Repun nuorista vapaehtoisista olivat syntyneetkään. Kirkon ulkomaan- apu ja Opiskelijoiden lahetysliitto ovat Reilun kaupan edistämisyshdistyksen jäsenjärjestöjä ja Reilua kauppa suositankin tätä nykyä jo kymmenissä seurakunnissa, toimintaryhmissä ja seurakunnan leirikeskuksissa.

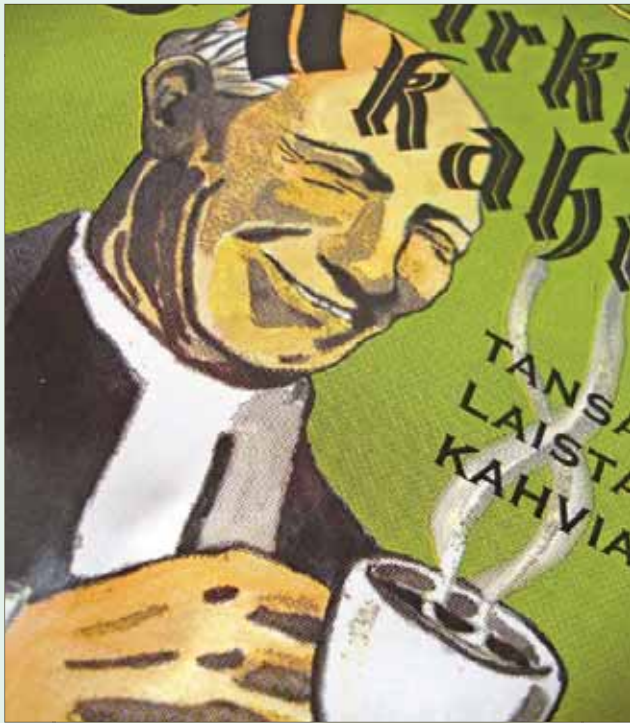
Myös monissa muissa uskon-yhteisöissä on omat aktiivinsa. **Tuuli Lukkala** on ortodoksinuori ja opiskelija, joka tekee parhaansa, jotta Jyväskylään saataisiin Suomen ensimmäinen Reilu ortodoksisuorakunta. **Riikka Linjama** puolestaan pohtii, voisiko joensuulaisten vanhoillislestadiolaisien tapahtumissa porista tulevaisuudessa Reilu kahvi.

Periaatepäätös reiluuudesta

Jyväskylän ortodoksisessa seurakunnassa juodaan kirkkokahveja kesäaika lukuun ottamatta lähes viikoittain. Tuuli Lukkala järjesti ensimmäisen kahvituksensa viime keväänä muuttaman muun nuoren kanssa.

"Kattauksessa meillä oli sellaiset kyltit, joissa kerrottiin, että kahvi ja tee ovat Reilua ja sämpylät luomua", hän kertoo.

"Pöytään jaettiin Reilun kaupan edistämisyshdistykseltä tilattuja julisteita ja esitteitä. Ihmiset ottivatkin niitä ihan mukavasti mukaansa kotona luettavaksi, mutta saimme paljon myös suoraa, positiivista palautetta. Sanottiin, että on hyvä, että tarjotaan Reilun kaupan kahvia", Tuuli riemuitsee.

Hän lupaa, että Reiluja kirkkokahveja juodaan jälleen syksyllä, kun ortodoksiopiskelijat ovat kahvitusvuorossa seuraavan kerran. Reilun kaupan periaatteet ovat lähellä ortodoksinuorten sydämiä myös valtakunnallisesti. Tuuli kertoo, että Ortodoksisien nuorten liiton piirissä on pohdittu kampanjan, jon-

ka avulla haastettaisiin seurakunnat käyttämään Reilun kaupan tuotteita, järjestämistä. Oman kotiseurakunnan hän aikoo haastaa joka tapauksessa: "Olisi hienoa olla ensimmäinen Reilun kaupan kahvin käyttöön siirtynyt ortodoksisuorakunta Suomessa. Tosin Valamon luostarissa ryhdyttiin Reiluiksi jo jokin aika sitten", Tuuli

hymyilee.

Vaikka Jyväskylässä toimii myös oma Repun paikallisyryhmä, Tuuli keskittyy nykyisin omien viiteryhmiensä valistamiseen. Opiskelevien ortodoksien ohella työnsarkaa löytyy Reiluleikasta partiolaistista. Heillä Reilun kaupan edistämiseen kehottaa jo vuosien takainen yleiskokouksen

päätös. Tuuli katsoo tehtäväkseen muistuttaa ja katsoa, että periaatteet todella tulevat osaksi toimintaa: "Periaatepäätöksen jälkeen hyllystä tähtyy todellakin muistua napata mukaan se Reilun kaupan tuote!"

Reilua kahvia seuroihin

Riikka Linjama on vanhoillislestadiolainen opiskelija ja äiti. Aktiivisen Reilun kaupan puolesta puhujan on voinut tavata jo market-maistatuksissa sekä kouluissa ja perhekerhoissa. Nyt hän pohtii, kuinka herättää kiinnostus Reiluun kauppaan myös herätysliikkeen ihmisissä. Mielen nousevat kysymykset ovat samoja, joihin monet muutkin yksittäiset toimijat törmäävät: mistä löytyisi ne juuri oikeat, asioista päättävät henkilöt, joiden innostaminen saisi muutoksen rattaat pyörimään kaikkein tehokkaimmin.

"Meillä on toimintaa keskeiviköisin, lauantaisin ja sunnuntaisin. Koska kahvia kuluu, siitä on tullut merkittävä varainkeruumuoto. Viikonloppujen keittövuorot ovat kiinteät, mutta voisien varata jonkin keskeivikon keittövuoroista ja tarjota Reilun kaupan kahvia. Pöydille voisi myös kattaa esitteitä", Riikka miettii ja jatkaa kaavailuajan:

"Keskeivikköisin järjestetään myös arpajaiset. Palkinnoksi voisi viedä Reiluja tuotteita."

Vaikka Riikka ei aivan kymmentuhatpuisen Suvisuora-yleisön kahvituksena ainakaan tällä haavaa suunnittelekaan, juhlissa juodon kahvin määrä inspiroi pohtimaan, kuinka suurten massatapahtumien kahvitus sujuisi: "Suvisuoroissakin kuluu kahvia aika tavalla, arviolta 17 500 litraa", Riikka ynnäilee.

Melkoinen kahvimeri siis.

Heidi Kilteläinen

Perisuomalaisen passiivinen aktivisti Jyväskylästä

Jyväskyläläisestä kirjallisuuden opiskelijasta **Kari Alirannasta** olisi voinut tulla kehitysmäihin erikoistunut maantieteilijä tai uusiutuvaan energiaan perehtynyt fyysikko. Pääsykokeet veivät kuitenkin toiseen suuntaan, ja tänään mies tekee graduun erään kiinalaisen kirjallisuuden tuotannon kääntämisestä. Kytty yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamiseen kuitenkin jäi. Sivariakinaan SPR:ssäkin toiminut **Kari** päätyi lopulta edistämään Reilua kauppa. Repun toiminnassa hän on ollut mukana siitä asti kun Jyväskylän paikallisyryhmä vuonna 2003 perustettiin.

"Se taisi olla sellainen idealismin puuska. Saattoi tuntea tekevänsä jotakin hyödyllistä", **Kari** toteaa hieman ironisesti mutta jatkaa: "Minusta se Punaisen Ristin toiminta että Reilu kauppa kuuluvat sarjaan "äärimmäisen konkreettista toimintaa". Toisinaan olen miettinyt, onko pelkkään Reiluun kauppaan keskittyminen jotenkin

rajoittunutta, mutta minua viehättää positiivinen asenne, joka sen piirissä vallitsee. Vaikka maailma vaikuttaakin kokonaisuutena kaootiselta, Reilun kaupan avulla saavutetaan todella konkreettista edistystä ja hyötyä."

Kari kuvailee itseään passiiviseksi aktivistiksi, vaikka Repu-vuosiin on mahtunut niin Reilun kaupan viikkojen koordinoitua kuin lukupiirin ja kansalaisjärjestöjen yhteisen toiminnan kehittäjänä. Reilun kolmen vuoden aikana paikallisyryhmän ydinjoukko on enääntynyt vaihtua. Niinpä **Kari** muodostaa tätä nykyä Jyväskylän Repun yhden miehen veteraaniosaston ja toimii paikallisyryhmän yhteyshenkilönä. Tärkeimmät vapaa-ajanvietteet löytyvät kuitenkin larppaamisesta ja roolipelin maailmasta. Mielellä jo vuosia muhunut ajatus, joka yhdistäisi harrastukset, on vielä toteuttamatta:

"Olen joskus kehitellyt pienessä päässäni ideaa Reilun kaupan larppista. Sivarielillä pelaaamme YK-larppiä osoitti, että kun sekä kirjoittaja että

pelaajat tuntevat taustat kunnolla, pelkästä paneelikeskustelustakin voi rönsyillä monen tunnin mielenkiintoisen peli", hän vakuuttaa. Gradusaa vastapainoksi larppejakin kirjoittava **Kari** suhtautuu ideansa kunnianhimoisesti:

"Olisi hienoa, jos peliin onnistuisi sisällyttämään jonkin yllättävän tekijän, jota kukaan ei olisi tullut ajatelleeksi aiemmin", hän visioi ja pohtii hetken, miltä taholta uusi, havahduttava näkökulma tai pulma voisi löytyä:

"Ehkäpä EU:n taholta voisi löytyä jotakin uutta – tai ehkäpä Merimiesunionista!" **Kari** naureskelee.

Larppia visioivaan ideasaamoa on vaikea yhdistää "passiivisen aktivistin" kuvaukseen, jonka **Kari** itsestään aiemmin antoi.

"Kuuluu kenties suomalaiseseen kansanluonteeseen vähätellä itseään ja toimintaansa: "En mä mitään tee."

Heidi Kilteläinen

FACT FILE

Kari Aliranta

- Syntynyt Äänekoskella vuonna 1981.
- Harrastaa larppaamista, roolipellejä ja bugiraporttien kirjoittamista.
- Nimittää kaikkia iästä riippumatta "sediksi" tai "tädeiksi".

Reilun kaupan uutisia

Reilun kaupan viinivalikoima täydentyi luomuviineillä

Alkon tilausvalikoima kasvoi heinäkuussa kahdella Reilun kaupan viinillä. Sonop Chardonnay ja Sonop Cabernet Sauvignon -viinit valmistetaan Sonop-tilan luomuympälistä African Terroirin viinikellarissa. Ne maksavat noin 10 euroa pullo, ja niitä voi tilata kaikkiin Alkon myymälöihin.

Lisäksi Luomuvierinheron valikoimalla on tullut kolme Reilun kaupan luomuviiniä. Stellar Organicsin Pinotage, Shiraz- ja Pinot Blanc -viinit tuotetaan Stellar Winery -viinikellarissa, ja niitä voivat tilata kaikki Luomuvierinheron jäsenet kerhon kautta. Kerhon jäsenet hankkivat yhdessä ulkomaisia luomuvinejä suoraan tiloilta.

Jo aiemmin Alkon tilausvalikoimassa on ollut myymässä viisi Reilun kaupan Thandi- ja Ivory Creek -viiniä. Vakiovalikoiman Reilut viinit löytyvät joulukuusta alkaen. Reilun kaupan viineissä on kyse ryppäletuotannon sertifioinnista.

Tuottajatiiloille maksetaan ryppäletä tukuhintaa ja Reilun kaupan lisä. Ryppäletuotantoa suurin osa on suurtiiloja, ja Reilun kaupan kriteerissä olenaisista ovat työntekijöiden palkkojen, oikeuksien ja työskentelyolosuhteiden parantaminen. Reilun kaupan viinejä tuotetaan tällä hetkellä Etelä-Afrikassa, Chilessä ja Argentiinassa, mutta kaikki Suomessa myytävät viinit ovat eteläafrikkalaisia.

Reilu kauppa tuplasi suosionsa Suomessa

Suomalaiset ostivat tuotteita vuoden 2005 aikana yli tuplasti enemmän kuin vuotta aiemmin, myynnin volyymi kasvoi yhteensä 104 prosenttia. Suomessa Reilun kaupan tuotteiden suosio kasvoi nopeammin kuin missään muualla.

Reilun kaupan merkkituotteiden myyntiä kasvoi viime vuonna maailmanlaajuisesti yhteensä 37 prosenttia edellisvuodesta, paljastavat Fairtrade Labelling Organizations Internationalin (FLO) tilastot. Reilun kaupan merkkituotteita myytiin maailmassa vuoden 2005 aikana yhteensä 1,1 miljardilla eurolla. Tuotteiden myyntiä maailmassa on kasvanut useana vuonna peräkkäin kymmenien prosenttien vuosivauhtilla. Reilun kaupan tuotteita myydään yhteensä 22 eri maassa: 16 Euroopan maassa sekä Yhdysvalloissa, Kanadassa, Australiassa, Uudessa Seelannissa, Meksikossa ja Japanissa.

"Jo 1500 yritystä toimii Reilun kaupan tuotteiden tavarentuottajina, ja mukaan tulleiden yritysten määrä kasvoi viime vuonna 29 prosenttia. Yhdeksän mat viilettiä, maahanuotajat ja yritysten edustajat siis luottavat Reilun kaupan merkkiin ja haluavat tulla mukaan järjestelmään", **Luuk Zonneveld** FLO:n toiminnanjohtaja toteaa.

Reilun kaupan järjestelmään on tällä hetkellä hyväksytty 58 eri maassa yhteensä 508 tuottajaryhmää, ja luku on kasvanut 127 prosentilla vuodesta 2001. Järjestelmään kuuluu noin miljoona viljelijää ja työntekijää.

Euroopan parlamentti tukee Reilua kauppa

Euroopan parlamentti tukee Reilun kaupan järjestelmää. Parlamentti kehottaa päätöslauselmassaan myös Euroopan komissioita tekemään julkisen kannanotton Reilun kaupan puolesta.

"Euroopan Unioni on Reilun kaupan tuotteiden suurin markkina-alue; täällä myydään 60-70 prosenttia kaikista maailmalla myydyistä Reilun kaupan tuotteista. Niinpä onkin perusteltua, että EU kulkee etujoukoissa Reilun kaupan tukemisessa", sanoi Euroopan parlamentin jäsen **Fritjof Schmidt** täysistunnon keskustelussa.

Parlamentin päätöslauselma sisältää useita ehdotuksia Reilun kaupan edistämiseksi. Päätöksessä todetaan, että kauppaan vastaan annettava apu (Trade for Aid) auttaa jo useampia kehitysmaiden perheviljelijöitä pääsemään mukaan Reilun kaupan järjestelmään. Se antaisi myös nykyisiä tuottajia laajentamaan toimintaansa. Päätöslauselma esittää myös, että Reilun kaupan kriteerit laadittaisiin ottaa huomioon julkisissa hankinnoissa ja niiden lainsäädännössä.

"Reilu kauppa laittaa kuluttajat ajattelemaan ja on siksi tärkeä järjestelmä. Tämä päätös antaa meitä luomaan yhteisiä poliittikan reunaehtoja", EU:n kaupppoliittikasta vastaava komissaari **Peter Mandelson** sanoo.

Vuoden suurin nuorten ympäristötoimintapäivä järjestetään 13.-15.10.2006 Oriveden Opistolla. Ympäristötoimintapäivät – Miljö-aktionsdagarna on kaksikielinen valtakunnallinen tapahtuma 16–20-vuotiaille nuorille. Tapahtuma antaa tietoa ympäristö- ja kehityskysymyksistä sekä mahdollisuuden tutustua näiden kysymysten parissa työskenteleviin kansalaisjärjestöihin.

Ympäristötoimintapäivät on luovaa työpajatyöskentelyä, keskusteluita, luontoelämyksiä ja tutustumista samanhenkilöihin nuorin. Työpajoissa käsitellään ajankohtaisia ympäristöaiheita, kuten metsien monimuotoisuutta, ilmastomuutosta, susien suojelua, Itämeren tilaa ja eläinten oikeuksia. Työpajojen vetäjät ovat kansalaisjärjestöaktiiveja. Viime vuonna tapahtumaan osallistui 120 nuorta ympäri Suomen.

Tapahtuman pääjärjestäjät: Luonto-Liitto ja Natur och Miljö. Yhteistyössä mukana: Reilun kaupan puolesta Repu ry, Animalia, BirdLife Suomi, Dodo, Greenpeace, Maan ystävä, Suomen Luonnonsuojeluliitto, Suomen ympäristökasvatuksen seura ja Vegaaniliitto.

Tule mukaan – maailma muuttuu teillä!
Osallistumismaksu 35 €. Hintaan sisältyy ohjelma, ruokailut, yöpyminen ja matkat. Ilmoittautumiset 18.9. mennessä ja lisätietoja numerosta (09) 6122 2920 tai osoitteesta maria.kock@naturochmiljo.fi ja www.miljoaktion.fi.

Kansankeittiö Nepalissa

Ruokaa reilusti-palsta on perinteisesti esitellyt erilaisia Reilun kaupan elintarvikkeita ja erilaisia tapoja valmistaa niitä. Tänä vuonna ruokatoimitus tutustuu köyhysrajalla ja sen alapuolella elävien ihmisten ravitsemukseen. Ruoka on universaali tarve: jokaisen täytyy syödä. Kaikilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta syödä riittävästi ja ravitsevaa ruokaa. Tutustu maailman syrjäytettyjen ihmisten elämään heidän keittionsä kautta.

Monien kansojen asuttamassa Nepalissa ei ole yhtä ainoaa ruokaperinnettä, vaan tavat vaihtelevat eri osissa maata. Maan ruokakulttuuria voisi kuvata myös Himalajan ruokaperinteeksi. Se on eräänlainen sekoitus pohjoisintialaista ja tibetiläistä perinnettä. Monet perinteiset nepaliruuat ovat peräisin newan-kansalta Kathmandun laaksosta.

Nepalilainen ruoka valmistetaan huolella ja tarkoin menetelmin. Ruoka syödään yleensä oikealla kädellä, kuten Intiassakin. Nepalissa ruoka ei ole tulista, vaan täynnä monien makujen vivahteita. Maustevalikoimaan kuuluvat valkosipuli, inkivääri, korianteri, kurkuma, mustapippuri, chili, kaardemumma ja neilikka sekä muutamat vain Himalajan alueelta löytyvät yrtit.

Nepalilainen perusateria on dal-bhat-tarkari pikkelisin (atsari) kera. Dal on intialaisestakin keittiöstä tuttu, kastikkeen tapaan nautittava linsssi-keitto. Bhat tarkoittaa riisiä ja tarkari (kasvis)currya. Riisi, erilaiset linsnit ja vihannekset ovat nepalilaisenkin ruoan ydin. Palkokasveja ja vihanneksia vaihdellaan kausittain. Nepalilainen ruoka on hyvin kasvispainotteista. Maaseudulla ihmisillä on pihassaan pieni puitarha, josta saadaan vihanneksia ja mausteita perheen tarpeisiin. Riisiin ja linsseen viljelty on jokaisen kylän toimeentulon elto ja mitä ihmeellisimpiä terassiviljelmia löytyy jyrkkin vuorien rinteiltä.

Liha on kallista ja sitä syödään vain juhla-aikoina. Uskonnotiset säädökset tuovat omat rajoituksensa: vain kastijärjestelmässä alimpina olevat syövät sikaa, korkeimmalla olevat ainoastaan vuotta. Hindut eivät syö naudanlihaa. Korkkeilla vuoristoalueilla, missä ei voida viljellä riisiä,

Kuva: Anastasia Laitila

käytetään maissia tai hirssiä. Maissista valmistetaan myös ravintopitoista olutta.

Ruokavaliota täydennetään monesti kauden hedelmillä ja vihanneksilla. Usein tarjottu nepalilainen juoma on nepalilainen tee, johon on sekoitettu lämmintä vuohenmaitoa. Vuoristoalueilla rasva tuo tärkeää energiaa.

Riisi

0,5 l riisiä (mieheilleen basmatia tai pitkäjyväistä)
1 l vettä
(1 tl rasvaa)

Pese riisi ja liota sitä vedessä 5 minuuttia. Poista pinnalla kelluvat linsnit. Sekoita kiehumisen aikana kerran hyvin. Lisää rasva parantamaan riisin makua ja rakennetta. Paras tapa testata riisin kypsytys on puristaa niitä peukalon ja etusormen välissä. Mikäli tunnet yhtiän kovuttua, riisi ovat raskoja. Nepalilainen riisi ei ole kovin vetistä ja tahmeaa, vaan riimen ri onaltia.

Dal

3,5 dl linssesä
1 l vettä
0,5 tl kurkumaa
1 tl hienonnettua valkosipulia
6 rkl öljyä
2 dl hienonnettua sipulia

Pese linsit ja liota niitä vedessä 10 minuuttia. Poista pinnalla kelluvat linsnit ja huuhdo loput juoksevalle vedellä. Kiehauta linsnit runsaassa vedessä ja lisää mausteet. Vähennä lämpöä ja ann n linssein kypsä kannen alla noin 30 min uuttia. Linsnit ovat valmiita kun keit os on pehmennyt ja puuromainen. Pa s ta sip (lit, chili ja valkosipuli pannulla vähän s rasvassa. Lisää ne linsseihin alvati e l linsien loppuvaiheessa. HUOM. E i-koisliikkeistä ostetut linsnit sisältävät use i ene nymän pikkukiviä ja muuta m skaa o i t supermarkettien paketoitui linsnit. S i-ki niden huolellinen huutomi ren on e rityisen tärkeää.

Atsari

2 hienoksi pilkottua tomaattia
1,2 dl vettä
2 hienonnettua valkosipulin kynttä
2 rkl hienonnettua inkivääriä
2 tl öljyä
2-4 hienonnettua chillipippuria
0,5 tl kuminaa ja kurkumaa
0,25 tl (mieto) curryjauhetta
hyppysellinen suolaa

Kuullota valkosipulia ja inkivääriä öljyssä viitisen minuutti. Älä kuumenna öljyä liikaa, etteivät mausteet pala. Lisää chiliä ja muut mausteet muutama sekunti ennen kuullottamisen lopettamista. Lisää tomaatti ja vesi. Vähennä lämpöä ja hauduta, kunnes atsari on rakenteeltaan ketsupimaista.

Reilua riisiä tuo maahan Tampereen kehitysumaakauppa sekä Reilun kaupan Tanti. Luomulinssesä maahan tuovat mm. Aduki, Makrobios ja Itu-tuomutkut. Luomutomaatteja, sipulia sekä valkosipulia on saatavilla hyvin varustetuista supermarketeista ja kauppaheleista sekä erikoisliikkeistä. Luomumaustepakkauksia (sis. mm. chiliä ja curryjauhetta) tuo maahan Reilun kaupan Tanti.

Perunacurry

1,5 l perunoita (ei uuniperunalajikkeita, koska ne hajoavat keitettäessä helposti)
1 hienoksi silputtu iso sipuli
2 pilkottua tomaattia
2 rkl öljyä
4 hienonnettua valkosipulin kynttä
1 rkl kuivattua chiliä
3 rkl hienonnettua inkivääriä
2 tl curryjauhetta
1,5 tl kuminaa
1 tl korianteria ja kurkumaa
0,5 tl sarviapilan siemeniä
vettä tarpeen mukaan

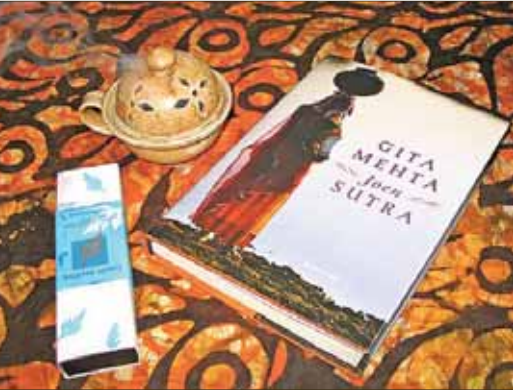
Esikieitä perunat melkein valmiiksi. Valu ta ne huolellisesti. Kuullota perunoiden kypessä sarviapilan siemenit öljyssä ruskeiksi. Varo, etteivät siemenet pala. Lisää sipuli ja kuullota vielä viisi minuut tia, lisää sitten valkosipuli ja inkivääri videksi minuutiksi. Lisää loput mausteet ja kuullota vielä hetki, jotta maust irtoavat. Sekoita joukkoon tomaatti, chilit ja vähän vettä. Hauduta, kunnes maust sekoittuvat. Kettä seosta noin puoli tuntia ja lisää sitten perunat. Kettä, kunnes perunat ovat pehmenneet. Lisää vettä, jos seos kuivuu liikaa. Jos curry on liian löysä, murskaa osa perunoista paksuntamaan sitä.

Anastasia Laitila & Mika-Petri Lauronen

Joel sutra

”Minä toivon, ystävänä, ettette te ole saanut tartuntaa tappavasta intialaisesta taudista – siitä, että pitää jokaista asiaa pyhänä. Narmada on jo aivan liian pyhä. Tiedätkö, kuinka monta pyhää paikkaa Narmadan rannalla ajatellaan olevan? Neljäsatua miljar dia, puranujen mukaan.”

Kuva: Tuja Saloranta

Gita Mehta: Joel sutra. Basam Books 2005. 288 sivua.

H arvoen tapaa kirjaa, jonka nimi on niin osuva kuin Gita Mehtan teoksessa ”Joel sutra”. Sutra on sanskrittiä ja tarkoittaa lankaa tai opettavaa tekstiä. Kirjan päähenkilö on Narmada, yksi Intian pyhistä joista. Se kierturele kolmen osavaltion läpi valtavana sinisenä lankana päättyen lopulta Arabianmereen – samalle seudulle, mihin osa Risto Isomäen romaaniin ”Saraswatin hiekkaa” tapahtumista sijoittuu (ks. Maailmankaupalehti 2/06).

On kirjassa ihmispäähenkilökin, entinen virkamies, joka halusi vetäytyä maailmasta ja muutti Narmadan rannalle mietiskelemään. Mutta asiat eivät aina suju niin kuin me haluaisimme: Joel varrella hän tapaa ihmisiä, joilla on mitä ihmeellisimpiä tarinoita kerrottavana. Jokaisella on synsiä vierailia Narmadan rannalla.

Tarinat kertovat Intiasta, maasta, joka on täynnä vastakohtaisuuksia, mutta jossa ihmiset kuitenkin rakastavat, kaipaavat, surevat kuin kuka tahansa meistäkin. Narmadan syleilyssä elävät yhtä lailla hindut, muslimit, kristityt, buddhalaiset kuin jainalaisetkin. Niin liikemies, sultaanit, munkit, kurtisaanit kuin rovso-päälikötkin pyrkivät sitä apua tai lohdutusta. Vaikka päähenkilö on hindu, on hänen paras ystävänsä Tariq Mia arvostettu muslimiooppint. Pyhän joen rannalla ei terrorismin vastaista taistelua ole.

Gita Mehtan Narmadassa kelluu kertomuksia, joilla ei tunnu olevan mitään muuta yhteistä kuin se, että ne kerrotaan kirjan päähenkilölle. Miljoonaperijä hylkää omaisuutensa ja ryhtyy munkiksi. Sokea poika saavuttaa valtavan menestyksen laulajana, mutta menettää kaiken mustasukkaisuuden takia. Tevijelmien työhöjohtaja tulee hulluksi salaperäisestä naistesta. Kaunis kurtisaanin tytär joutuu paikallisen

rovso-päälikön rystämäksi. Ruma musiikkotyttö puolestaan menettää rakkauden ja musiikin ilon. Soturiaseetti pelastaa pienen lapsen ilotalosta, kasvattaa hänestä kiertävän laulajan ja katoaa etsimään valaistusta.

Musiikki on läsnä lähes kaikissa tarinoissa, samoin jonkinlainen petos. Musiikista tulee pyhän joen jatke: siinä missä Narmada puhdistaa ruumiin ja sielun, puhdistaa musiikki mielen. Gita Mehta muistuttaa, miten petoksella on useat kasvat. Toisinaan pettää ja henkilö, jolta sitä vähiten odottaa. Joskus ihminen onnistuu pettämään jopa itsensä. Pettäjästä riippumatta petos aiheuttaa aina tuskaa – mutta tuska ei ole ikuinen eikä voittamaton. Maailmassa muuttumatonta ja kuulematonta on vain pyhä joki.

Gita Mehta kuuluu yhä kasvavaan englantiksi kirjoittavien intialaisten naiskirjailijoiden joukkoon. Ryhmän kuuluisin edustaja lienee Arundhati Roy ja hänen kansainvälinen bestellerinsä ”Joutavuusien jumala” (ks. Maailmankaupalehti 2/05).

Joel sutran kääntäjä Virpi Hämeen-Anttila on sisällyttänyt kirjaan esseen kirjailijasta ja Intian naiskirjailijoista yleensä sekä varsin hyödyllisen sanaston. Itse käännöstehtävässä Hämeen-Anttila on onnistunut hyvin, sillä teksti on kepeä ja seljuu eteenpäin kuin joki. Paikka paikoin teksti on ehkä hieman liiankin kepeä. Asiat jäävät ikään kuin ilmaan heitetyiksi. En tiedä, onko vika kirjailijassa vai käännöksessä. Erityisesti tämä vaihtoehtoja netissä. Vuosikerran tilaajalle Finnkinon leffalippu kaupaa päälle!

Mika-Petri Lauronen

Kirjoittaja on tamperealainen kirjoittaja/kriitikko

Lue aikaisempia arvosteluja internetistä osoitteessa http://www.maailmankaupat.fi/lehti

Tutustu! 10€

Tilaa uudistunut Vihreä Lanka!

Vihreä Lanka sai uuden ulkoasun ja päätoimittajakseen Elina Grundströmin. Viikkolehti terävöittää yhteiskunnallista profiiliaan tuoreesti ja pintaa syvemältä. Testaa itse ja tilaa!

> Tutustumistarjous 3 kk (12 nroa) vain 10 €! Vuosikerta (46 numeroa) kestotilauksena 50 €, opiskelijoille 33 €. Lisää vaihtoehtoja netissä. Vuosikerran tilaajalle Finnkinon leffalippu kaupaa päälle!

> Tilaa oheisella kortilla, nettilomakkeella (www.vihrealanka.fi), sähköpostilla (toimisto@vihrealanka.fi) tai puhelimitse (09) 5860 4123.

> Kyllä kiitos! Tilaan Vihreän Langan.

- Kesto/50 euroa/vsk
- tutustumistarjous 10 euroa / 3 kk
- opiskelija/työtön vsk 33 euroa
- opiskelija/työtön puolivuos 18 euroa
- maksuton näyttenumero

Tilaajan tiedot

NIMI	
OSOITE	
POSTITOIMIPAIKKA	
PUHELIN/SÄHKÖPOSTI	
ALLEKIRJOITUS	

> www.vihrealanka.fi

Vihreä Lanka maksaa postimaksun

Vihreä Lanka Oy
Tunnus 50003553
00003 Helsinki

V A S T I N E

Suuryritysten
mukaan tulolla on myös
positiiviset puolensa

Johan Ehrstedt kritisoi Maailmankaupalehdessä (2/06) Reilun kaupan merkijärjestelmää siitä, että se tekee yhteistyötä monikansallisten yritysten, kuten Nestlén kanssa. Hänen mukaansa Reilun kaupan merkituotteet ovat suuryrityksille vain keino tavoitella voittoa ja saada aikaan positiivista prää. Ehrstedt pitää kummallisena, että mikä tahansa yritys voi saada tuotteensa Reilun kaupan merkin.

Ensinnäkin on todettava realistisesti, että Reilun kaupan merkituotteita myyviä suuryritysten määrä tulee jatkuvasti kasvamaan. Suuryritykset ovat panneet merkille eettisen kulutuksen suosion erittäin nopean kasvun.

Toiseksi kansainvälisen Reilun kaupan merkijärjestelmän kanta on, että jos yritykset haluavat lähteä mukaan eettiseen kaupankäyntiin, on parempi että ne ryhtyvät myymään Reilun kaupan merkituotteita kuin luovat uusia eettisiä koodistoja tai -merkkejä. Kuten tiedämme, yritysten omien eettisten sertifikaattien puolesta oteettomuus, läpinäkyvä valvonta ja ruohonjuuritason vaikutukset ovat kysensalaisia. Juuri Reilun kaupan merkin on todettu olevan eettisistä sertifikaateista se, joka saa viljelijöiden elämässä aikaan eniten positiivista kehitystä.

Tässä valossa sitä, että Nestlé valitsi eettiseksi sertifikaatiksi juuri Reilun kaupan merkin, voidaan pitää positiivisena asiana. Yhtä hyvin se olisi voinut ottaa käyttöön jonkin toisen sertikaatin, joka näyttäisi paperilla hyvältä, mutta ei toisi käytännössä viljelijöiden elämään juurikaan muutoksia. Kuluttajien luoman paineen takia suuryritysten on tänä päivänä pakko tuoda omassa toiminnassaan esille omaa eettisyyttään. Jos asiaa tarkastelee viljelijöiden kannalta, on parempi, että yritys valitsee ”viherpesuunsa” järjestelmän, joka todistettavasti saa aikaan muutoksia. Kasvava merkivähdäkö vain vaikeuttaa kuluttajan valintoja.

Tietysti Nestlén tuleminen mukaan Reiluun kauppaan herätti keskustelua myös Reilun kaupan merkijärjestelmän piirissä. Kuten Ehrstedtin toteaa, yksi kahvi ei poista sitä tosiasiaa, että yritys voi edelleen käyttää kyseensalaisia ja tuomittavia keinoja monissa muissa toiminnoissaan. Toisaalta Reilun kaupan merkijärjestelmän tehtävänä on vain varmistaa, että tuotteet, joissa on Reilun kaupan merkki, on tuotettu järjestelmän periaatteita noudattaen. Järjestelmä on koko historiansa ajan tehnyt yhteistyötä suuryritysten kanssa, ja väitän, ettei sillä ole saatu aikaan pelkästään negatiivisia vaikutuksia.

Merkijärjestelmässä uskotaan myös, että Nestlén kaltaisiin yrityksiin on mahdollista vaikuttaa hitaasti hivuttaen myös sisältäpäin. Reilun kaupan merkijärjestelmä tarjoaa vaihtoehtoja, joista niin Aamutahti kuin Kuluttajien voivat valita omansa. Uskon, että ainakin joku Nestlé-brändille uskollinen kuluttaja on uuden kahvin myötä ensimmäistä kertaa tullut ostaneeksi Reilun kaupan tuotteita. Näin ollen osan Nestlén päätöksen tuomasta hyödyistä saa myös kahvinviljelijän perhe.

Ei pidi myöskään luulla, etteikö Reilun kaupan merkijärjestelmän lopullisena tavoitteena olisi kaupan rakenteellisten ongelmien poistaminen. Ennen kuin poliittiset päätäjät ja kaupparjestöt todella ovat valmiita tekemään tarvittavia suurmuutoksia, tarvitaan vielä miljoonien ja miljoonien kuluttajien painostusta ja satojen suuryritysten kääntymistä Reiluun kauppaan. Reilun kaupan järjestelmä on mielestni osoittautunut tehokkaaksi keinoksi kertoa kuluttajille maailmankaupan epäkohdista. ✕

Heidi Korva
tiedottaja, Reilun kaupan edistämisyhdistys

Reilun kaupan kaakaopalehti. Kuva: Reilun kaupan edistämisyhdistys

SASKin solidaarisuuspäivät
Jyväskylässä 21.–22.4.2007

Ihmisarvoista työtä
vai kilpajuoksua
köyhyyden perässä?

Tiedätkö millaisin työehdoin kenkäsi on ommeltu, tomaattisi viljelty ja kahvisi poimittu? Tule SASKin solidaarisuuspäiville katsomaan käytännön esimerkkejä maailman tavara-tuotannon arjesta. Pohdi kanssamme, mitä tarkoittaa ihmisarvoinen työ ja miten siitä saadaan kaikkia koskeva oikeus.

Ammattiyhdistysliikkeen suurin solidaarisuustapahtuma huhtikuusena viikonloppuna Jyväskylällä Paviljongissa. Esillä Raisa Karjalaisen valokuvanäyttely Nicaraguan kahviviljoilta ja Yrjö Tuunanen näyttely vietnamilaisista kangäntekijöistä. Dokumenttielokuvat Filipiineilta, Kiinan kännykkätyöläisistä ja afrikkalaisista tomaatinkasvattajista. Maailmankauppojen ja SASKin Hard Work Cafe. Reilu peli, samat säännöt –jalkapallokampanjan toimintapiste ja paljon muuta.

Tule mukaan, ilmoittaudu alla olevalla lomakkeella tai suoraan SASKin kotisivuille!
www.sask.fi

sask

Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus

KUVA: KESKIMÄÄRITÄ, JOHAN EHRSTEDT

- ☐ KYLLÄ! Haluan mukaan ay-liikkeen solidaarisuustyöhön.
- ☐ Olen kiinnostunut SASKin solidaarisuuspäivistä Jyväskylässä 21.–22.4.2007. Lähetätkää minulle tapahtuman ohjelma ja ilmoittautumishojeet.
- ☐ Olen kiinnostunut työprikaatimatkoista Afrikkaan ja Latinalaiseen Amerikkaan. Pitäkää minut ajan tasalla seuraavan matkan (2007) kohteesta ja valmisteluista!
- ☐ Haluan osallistua Reilu peli, samat säännöt -urheilukampanjaan tai Ylen Hyvä -televisiokirjerykseen. Ottakaa yhteyttä!
- ☐ Tilaan SASKin Työmaana maailma -lehden ilmaiseksi kotini (kerran vuodessa).

Nimi

Katuosoite, postinumero ja -toimipaikka

Sähköposti

Fakkaa lomake tai postita kirjevuorossa:
SASK, Paasivuorenkatu 2A, 00530 Helsinki, fax 0207 6998 21

Vapaaehtoistyötä
kahdessa maailmassa

Kuva: Anastasia Laitila

Inten sru mm jo n ta pa si lla ei ole yloo msi m alit o lisa n ta ka ydi kou luan , k oska n h eld an on ans aitt a va r ah aa per he el loo n. Man jlo pu rin slum mii ssa ka lte kin py ö ri yh de n mie he n va paa eh to lavo im i lla pa i vaio pet us ta nä ide n i ast on tu lta n to lsa t.

Talkootyöllä on Suomessa pitkät perinteet. Vapaaehtoistyö onkin edelleen tärkeä voimavara suomalaisessa kansalaisjärjestökentässä. Myös Maailmankauppa- ja Kehitysumaayhdistyksissä työskentelee paljon ihmisiä, joiden työpanos on tärkeä niin suomalaiselle Reilun kaupan liikkeelle kuin kehittyvissä maissa työskenteleville tuottajillekin. Vapaaehtoisia on mukana monissa toiminnoissa myyntityöstä tuotekehittelyyn. Heitä motivoi mahdollisuus vaikuttaa omalla toiminnallaan, mutta myös kohtaamiset kehitysmaiden ihmisten ja Reilun kaupan tuottajien kanssa ovat merkityksellisiä. Suvi Laakkonen, Emilia Pippola ja Anna-Liisa Jarkko kertovat vapaaehtoistyöhön liittyvistä ajatuksistaan sekä kohtaamisistaan niiden ihmisten kanssa, joiden vuoksi työtä tehdään.

Täytyy tietää,
jotta voi toimia

Suvi Laakkonen on tehnyt vapaaehtoistyötä Mikkelin, Kotkan ja Jyväskylän Maailmankaupoissa. ”Halusin työskennellä Maailmankaupassa, koska minua huoletti kansainvälisen kaupan epäilys. Etelän viljelijät ja käsityöläiset joutuvat työskentelemään todella huonolla palkalla ja huonoissa työoloissa, jotta me rikkaat länsimaiden asukkaat saisimme kuluttaa mahdollisimman paljon mahdollisimman halvalla”, Suvi kertoo. ”Tekemällä vapaaehtoistyötä pystytään tekemään oman pienen osani, jotta näiden ihmisten tilanne muuttuisi. Parasta ei ollut niinkään se mitä itse teen vaan se, mitä tiesin saavani työlläni aikaan, eli reilun maailmankaupan ja kestäväen kehityksen tukeminen”, hän selvittää.

Anna-Liisa Jarkkolla on vuosikymmenien kokemus vapaaehtois- ja kehitysyhteistyöstä Suomessa ja Afrikassa. Hän on ollut aktiivisesti mukana kummilapsitoiminnassa, ammattikoulutushankkeissa ja Reilun kaupan hennan maahanmuutossa Suomeen. ”Vapaaehtoistyö on erittäin tarpeellista nykyisessä niin kapea-alaiseksi käyvässä Pohjoisen ilmapirissä. Kokemuksesta tiedän, että ihmisissä on halukkuutta tulla mukaan ja tehdä asioita vapaaehtoisesti. Pitää vain löytää ne ihmiset, jotka tuovat tietoa ja jaksavat innostaa. Ensinnäkin täytyy tietää, jotta voisi ymmärtää ja alkaa toimia”, Anna-Liisa toteaa. ”Olemmehan kaikki samassa veneessä –kysy ei ole vain antamisesta vaan erittäin paljon myös saamisesta, ja loppujen lopuksihan sekä vastaanottaminen

että antaminen ovat saman asian eri puolia: kokeettavien avun vastaanottaminen on yleensä se vaikeampi asia, joten se tulisi meidän Pohjoisen ihmisten ottaa huomioon.”

Vapaaehtoistyö Pohjoisessa on enemmän harrastustoimintaa, sillä olosuhteet ovat sallivampia. Esimerkiksi suomalaisen sosiaaliturvajärjestelmän tarjoamat minimipuitteet kuten asumistuki, työttömyysturva ja sosiaalivaikutus mahdollistavat vapaaehtoistyön silloinkin, kun se tekijän taloudellinen tilanne on heikko. Anna-Liisa Jarkko muistuttaaakin, että Pohjoisessa vapaaehtoistyöntekijät ovat etuoikeutettuja. ”Me tuomme elämää, muutamme esim. kummitoiminnassa kummilapsen elämän suuntaa parempaan päin. Tietoa ei voi kukaan varastaa, koulutettui työt ovat aikanaan parempia äitejä...”

Kommunikaatio on
yhteistyön avain

Vuoden 2002 taitteessa Suvi Laakkonen lähti puolisonsa kanssa Intiaan tarkoituksenaan tutustua Reilun kaupan tuottajajärjestöihin. ”Matkustimme junalla Tamil Nadun osavaltion halki, matka kesti 27 tuntia. Päädyimme vierailumaan Mumbain miljoonakaupungissa Asha Handicrafts-järjestössä.” Asha on Reilun kaupan kattojärjestö, johon kuuluu paljon pieniä käsityöläisryhmiä. Suvi kuvaa käsityöläisten tapaamista mielenkiintoisena, joskaan ei ongelmattomana kokemuksena. Ensimmäisen kompastuskiön on kommunikatio. Kaikki eivät osaa Intiassa englan-

tia – varsinkaan kouluja käymättömät ihmiset, jollaisia käsityöläiset usein ovat.

Oulun Maailmankauppa Juuttiputiissa vapaaehtoistyötä tehnyt Emilia Pippola vieraili vuodenvaihteessa 2003-2004 Juuttiputiikin tuottajakumppaneiden luona Bangladeshissa. Myös hän kiinnitti huomiota kommunikaatioon. ”Vierailun jälkeen ymmärsin kumppanimme realiteetit

ja sen, millä tavoin he lukevat ja ymmärtävät meidän lähettämämme viestejä. Kommunikaatiota voi parantaa ihan pienillä asioilla”, Emilia toteaa.

Anna-Liisa pitää Etelän ja Pohjoisen välisen kansakäymisen kasvattamista tärkeänä, jotta molemmipuoliset ennakkoluulot ja tietämättömyys lievenisivät. ”Olen miettinyt, miten saada Etelän maissa kansalaisia mu-

Vapaaehtoistyötä voi tehdä myös teatterin keinoin. Slummeissa ja kaduilla asuvat lapset tekevät tiedotus- ja valistustyötä mm. näytelmien kautta. Täällä Bhalaswan uudelleenasutusalueen tyttöjä teatteritapahtumassa Delhiissä helmikuussa 2006.

kaan ja informoitua asioista – kumpanimme saattaa edustaa vain pientä osaa vastaanottajista”, hän muistuttaa. ”Olisi myös tärkeä saada nuoria mukaan sekä vastaanottajia – että antajamaissa. Vapaaehtoisjärjestöjen tulisi olla tiiviivimmin yhteistyössä koulujen kanssa.”

Aikushokki

Kumppanien arjen kohtaaminen on tärkeä kokemus vierailijalle, ja tuo oman lisänsä tämän tekemään vapaaehtoistyöhön Suomessa. Emilia muistelee: ”Pystyin helpommin antamaan Suomessa esimerkkejä tuottajistamme, kertomaan yksittäisistä ihmisistäkin. Myös suhtautumiseni tuotteisiin muuttui – ennen osasin kertoa, missä maassa ja mikä yhteisö tuotteita valmistaa, nyt voi kuvailla kuinka tuotteet valmistetaan, missä kylässä ne on tehty ja ehkä jopa kuka ne on valmistanut.”

Vierailijalle voi olla myös shokki, ettei maailma olekaan vielä parantunut. ”Oli raskasta huomata, että vaikka oli omasta mielestäni tehnyt paljon, on vielä paljon tekemättä. Omat keinot toimia olivat hukassa”, Emilia myöntää. Hän pitää kuitenkin voimattomuuden tunnetunakin positiivisena kokemuksena, sillä sen seurauksena alkoi näkemään myös kehittämistarpeita realistiselta pohjalta. ”Reilun kaupan järjestelmä on hyvä, muttei valmis. Vierailu auttoi ymmärtämään, mitä asioita on ensisijaisesti parannettava, ja näitä parannuksia on lähdetty askel askeleelta toteuttamaan. Samoin ymmärrän nyt tuottajien osaamista ja tullaan parantamin. Yhteistyötä voi parantaa hyvin pienilläkin ponnistuksilla”, hän selvittää.

Anna-Liisa tuo esiin myös Etelässä toimivien näkökulmaa: ”Olen nähnyt ja kokenut, miten vaikeata Etelän ihmisten vapaaehtoistyö on – miehen mielestä vaimo on liika poissa kotona, ei ole rahaa matkakuluihin ja niin edelleen. Ihmisten köyhyys asettaa omat kovat rajat, ja yhteiskuntahan ei siellä tällaisia asioita tue.”

Vapaaehtoistyöllä ei muuteta kaikkea, mutta se on yksi tärkeä osa yhteiskunnallisten muutosten rakentamisessa. Se tarjoaa myös kaikille kansalaisille mahdollisuuden vaikuttaa sekä kokea yhteenkuuluvuutta muun maailman kanssa. Sanoihan jo Mohandas Ganhikin: ”Meidän on itse oltava se muutos, jota maailmalla haluamme.” ✕

Anastasia Laitila

Suvi Laakkosta haastatteli Olla Pohjamo.

Sandaaleissani lukee "Made in Vietnam", eikä ihme. Vietnam on mailman kolmanneksi suurin kienien viejä, jonka tehtaista lähtee tänä vuonna maailmalle arviolta puoli miljardia kenkäparia. Mutta kuka kenkäni on tehnyt ja missä oloissa? Voinko sandaaleistani huolimatta pitää edelleen itseäni vastuullisena kansalaisena?

Kun toimittaja Elina Grundström ja valokuvaaja Yrjö Tuunanen kuusi vuotta sitten matkustivat Vietnamiin sama kysymys mielessään, he valitsivat kohteekseen Ho Chi Minhlin lähele-
lä toimivan Duc Thanh-kehätyksen. Sen työntekijät olivat vierailusta mielis-
lässin. Ei asti, joku viihdoinkin paljasta maailmalle heidän epäper-
veelliset työolosuhteet, yli 70-tuusint
työviikkonsa ja länsimaisinta surkeat
palkansa. Eikä varsinkaan siksi, että
joku kirjan luettuaan päättäisi ryhtyä
boikotoimaan Vietnamsissa tehtyjä
kenkiä.

Päinvastoin. Kenkätehtaan linjalla uurastaneet nuoret naiset odottivat, että Suomessa julkaistava kirja edistäisi heidän tekemiensä kenkien menekkiä. Työttömyys oli heille vielä pelottavampi asia kuin uuvuttavat ylitöyt ja liimauslinjalla päivästä toiseen haiseva liuotin.

Maalaistyttöjä talouskoneen rattaissa

Kuudessa vuodessa entisen Saigonin ympäristöön, etelän rannikkoalueelle ja Punaisten joukkojen pojoisella pääkaupungin Hanoiin lähellä on syntynyt yhä uusia kenkiä- ja kulutus-tavareita. Ne ovat paisauttaneet Vietnamin tavarennäviin uusin enentyksiin ja vauhdittavat huimaa, paikoin yli kymmenen prosentin talouskasvua. Kasvun synnyttämä vauraus näkyy varsinkin suurimmissa kaupungeissa. Köyhinkään kadunkul-ma nuudelikaupustelija ei haikaile sodanjälkeen suljetun talouden vuo-sia, niin kunniakkaita kuin ne jonkun mielestä olivatkin.

Elämä täysillä pyörivän talouskoneen raitaissa näyttää silti muut-tuneen kovin vähän. ActionAid -järjestön kokoamaa haastattelututkimuksissa siirtoläyisli kertovat yksi toisensa jälkeen samaa tarinaa kuin kengäntekijät suomaalisten kir-jassa. Nuoret maalaistyöt muuttavat kotoisuuksiltaan joukoittain etelän te-ollisuuskeskuksiin, ahkeravai aamu-varhaisesta yömyöhään korealaisen ja taiwanilaisten omistamissa tehtaissa, ehtivät vapaa-aikeanaan vain nukua ja tapavat vain samoissa ahtaisa asunnoissa nukkuvia tytötyvoretään. Rahat lähetetään kotoiin. Tyttöjen haa-veena on päästä joskus opiskelemaan tai tavata joku jonka kanssa avioitua.

Tehtaiden lisäksi väkeä imee vaurastuvien suurkaupunkien palveluala. Ho Chi Minhin keskustan japanilaisen sushi-ravintolan tarjoilija Dung on tullut maalta tienaamaan perheelleen rahaa. Hänen haaveenaan on opiskella englantia ja valmistua

Ho Chi Minh City Vietnam. 32-
vuotias Le Thi Huong toveri neen
tarkastaa, ette ikkien pinta-
alle jäänyt liimatahrjoja.

Hyvää huomenta Vietnam: Kengäntekijä heräsi keskusteluun työolojen tärkeydestä

tulkiksi, mutta venyvien työpäivien takia opinnot joutuvat odottamaan. Sulhaskandidaatteja nuori nainen ei ehdi tavata, koska muuten ei ehtisi nukkua.

Dung ansaitsee turistien kansoit-
tamassa ravintolassa vähemmän kuin
minimipalkkaa saava teollisuustyö-
läinen, mutta lähettää siltä valtaosan
palkkarahastaan vanhemmilleen.
Lounaansa hän käy ostamassa naapu-
rikorttelin katukauppiailta. Sushi-
ravintolan tai vierasen pikaruokaketjun
viiden euron lounaansaannokseen hupesi-
ni kahden viikon ruokarahat.

Kuuden vuoden palkkajäädytys

Palkkatason alin taso ehti Vietnammassa pysyä paikallaan kuusi vuotta, kunnes kypänyksien tuli vastaan viime vuoden lopulla. Hallitus päätti nostaa teollisuusyötyläisten minimipalkkoja helmikuun alusta 2006 lähes 40 %.

Tehdastyöläisen vähimmäispalkko Hanoin ja Ho Chi Minh Cityn alueella on nyt noin 43 € kuukaudessa, keskusuurissa kaupungeissa 39 € ja muualla maassa runsaat 35 € kuukaudessa.

Minimipalkat ovat alemmat kuin Kiinassa, mutta Vietnamsissa käydään jo julkista keskustelua siitä, pitääkö maan kilpailia maailmanmarkkinoilla ilman halvan työvoiman turvin. Hallituksen päätöksiä vauhditti lakkoaloit, johon osallistui Ho Chi Minhin lähistön vapaatuotantoalueilla yli 40 000 työläistä. Lakkoiluun ajoivat ylipitkät työpäivät, mutta epäilemättä myös

Työpäivä alkaa aamuvoimistelulla klo 7.15, jonka päätteeksi työnjohtajat luettelevat kaikki edellisenä päivänä tehdyt virheet ja varoittavat tekemästä niistä uudelleen.

tyytymättömyys keuhnoon palkkaan.

Toisin kuin Kiinassa, lakot ovat Vietnamissa varsin rauhanomaisia ulosmarsseja, jotka päättyvät jokseenkin poikkeuksetta työntekijöiden voittoon. Ja toisin kuin Kiinassa, lakouutisoidaan ja niistä keskustellaan julkisesti myös hallituksen valvomissa tiedotusvälineissä.

Paremmat työolot kilpailuvaltiksi?

Lakkojen yleistyminen on saanut Vietnamin virallisen ja ainoan sallittu ammattijärjestön miettimään epämielikaavaa kaksoisrooliaan työntekijöiden ja virkavallan edustajana. Vietnamin työlainsäädäntö on paperilla maail-

man parhaita, ja ammattiliiton tehtävä olisi kovistella sekä viranomaisia että työnantajia lain toimeenpanoon.

Kansainväliset järjestöt, työjärjestö ILO etunenässä, ovat auliisti auttamaassa Vietnamin ammattiyhdistysliikettä ja viranomaisia tässä pohdiske-lussa. ILO rahoittaa hyviä työelämän käytäntöjä edistäviä koulutusohjel-

mia ja useilla avustusjärjestöillä on käynnissä työolojen parantamiseen tähtäviä hankkeita. Eurooppalaiselle ay-liikkeelle kommunistisen maan ammattijärjestö on pulmallinen yhteistyökumppani, mutta seurusteluho on jo aloitettu.

Myös Vietnamin tavaraa teettävät monikansalliset yhtiöt ovat huo-

manneet pelkän hintakilpailun riskit. Useilla suurilla kenkä- ja vaatemerkeillä on käynnissä omat koulutusohjelmansa, joiden avulla Vietnamsissa toimivia yrityksiä patistetaan parempiin työelämän standardeihin.

Ho Chi Minhissä päämajaansa pitävän kenkätehtailajien yhdistyksen pääsihteri sanoo suoraan, että työolojen parantaminen ja tuotteiden luotettavuus sertifiointi on jatkossa Vietnamin paras kilpailuvälittöä kilailaista tuotantoa vastaan. "Meidän pitää välttää saada yritykset ymmärtämään, että työolojen parantaminen voi tuottaa jo lyhyessä ajassa enemmän kuin pelkkä kustannusten kurissapito", pääsihteri usko.

Omat sandaalin ehtivät epäilemättä ratketa moneen kertaan liitoksesta, ennen kuin Vietnamissa valmistetuissa kengissä lukkee ”No Sweat” tai ”Fair Trade”. Mutta asiaa kannattaa aina kenkäkaupassa käydessään tiedustella. Ilman kuluttajilta tulevaa painetta moni parannus merkifirmojen vieni-ilmaisilla tossutehtaililla olisi jo jäänyt tekemättä. ✧

Jukka Pääkkönen

Viitteen: Elina Grundström ja Yrjö Tuunanen: Alkuperämaa tuntematon. Tammi 2002. Migrant Workers in Vietnam. ActioAid International Vietnam. September 2005.

Duc Thanh -kenkätehtaan työntekijöistä kertova Yrjö Tuunasen valokuvanäyttely "Kenkiä Vietnamista" on esillä ensi keväänä SASKin solidaarisuuspäivillä Jyväskylässä 21.-22.4.2007. Lisätietoja SASKin kotisivuilta www.sask.fi

jyväskyläläisestä Aarnos-

Selvi

R. Selvi on käynyt koulua vain neljä luokkaa, mutta nyt kolmiskymppisenä hän on työssopinnut barmiteerina ammattilainen. Selvi on työskennellyt Reaching the Unreached-järjestössä yhteensä 17 vuotta. Valissa oli 1,5 vuoden työttömyysjakso, kun RTU:lla ei ollut riittävästi tilauksia. Silloin työntekijöille tarjottiin mahdollisuutta ottaa kottausmaksuun siistästörastahoon kertyneitä sosiaalimaksuja sekä eroraha. Selvi tapauksessa yhteensä 25 000 rupiaa. Selvi tarttui tarjoukseen ja perhe otti pankkilaian 20 000 rupiaa. Näillä rahalla Selvi ja hänen aviomiehensä ostivat 28 000 rupialla pienin talon, maksoivat pois vanhoja velkojaan ja aloittivat riisikraupan. Yritystoiminta ei kuitenkaan onnistunut ja siitä piti luopua. Pankkivelkaa perhe lyhentää edelleen 3200 rupiaa kuussa.

RTU:n tilauskannan parannuttua kaksi vuotta sitten Selvi pääsi takaisin töihin, tosin ainakin aluksi päiväpalkalla. Selvin amioiety tyksentelee RTU:n toimistossa. Pariskunnalla on viisivuotias tytär, joka käy RTU:n kuussa. Perheen palkkatulo ovat 3700 rupiaa kuussa. Niillä he pärjäävät, sillä talo on uusi eikä remontin tarvetta ole. Pariskunta saa lapselleen säästöön 150 rupiaa kuussa.

Aarno

Aarno Malin opiskelee kansantaloustiedettä Jyväskylän yliopistossa. Ensimmäisenä hän vaihtaa pääaineensa ja hakeutuu luovan kirjoittamisen maisteriohjelmään. Opiskelujen lomassa 30-vuotias Aarno toimii suoramarkkinointiyhtiössä esimiestehtävissä.

Ensimmäisen batiikkinsa Aarno osti vuonna 1998. Oli heti selvää, että hän hankkii monta batiikkia, sillä hän halusi vaikuttavia kankaita seinilleen. "Kangas luo huoneeseen avaruuden tuntuja ja tekee seinään elävimmäksi ja pehmeämmäksi", hän kertoo.

Easwari-batiikin
Aarno ehti ostaa,
kun jumalatar
vielä näyttäytyi
yläosattomissa.
Sittenmin uhkea
Easwari puettiin
paitaan, mikä

Aarnon mielestä oli turhaa sensurointia. Sisinävyiseen pollo-batiikkiin Aarno ihastui heti sen nähdessään. Nykyisin tämä tunnelmallinen ja jylhä batiikki on sijoitettu makuuhuoneeseen

Aarnon ja hänen avopuolisonsa Annan tyylikkään ja tarkoin sisustetun kaksion jokaisessa huoneessa on oma teemansa. Batituki sulautuvat hyvin muuhun persoonalliseen sisustukseen. Pelkkä reilu ei ostopäätöksiä ratkaise. Tuotteet tulevat olla hyvän näköinen ja laadukas. Yleensä Reilun kaupan tuotteet ovat laadukkaita, jolloin niistä on valmis maksamaan hieman enemmän. ✨

Artti Mäkelä on jo Elin Mäkelä setä

Antti Markkanen ja
Elina Markkula

Kuva: Reaching the Unreached (RTU)

28-vuotias isä Sunderaj, 25-vuotias äiti Sugumadi, viisi- ja kolmivuotiaat tyttöt Sundia ja Sweda, tsunamin aikoihin syntynyt yksivuotias Nandida sekä isoäiti Sagondola, 55 vuotta.

Perheen koti on 4 x 6 metrisen betonilaatan päälle tehty palmumaja. Se on osa naapurustoa, johon kuuluu kymmeniä samanlaisia, muutaman metrin välein rakennettuja majoja. Majat ovat tsunamin jälkeen tehtyjä tilapäisasumuksia, joita tehtiin paikoittain myös teltta- ja aaltometallimallin.

Runkorakenne on tehty ohuista puista, ranteenvahvuista ja sitä pienemmistä, sitomalla ne kokoonpurkavista ristikkorakenteeksi. Seinät ja katto on punottu palmunlehdistä. Asunnossa on sähkölaitteet, mustavalko-tv ja puutoiminen, puoliavoin savesta tehty tulisija. Yhdessä nurkassa on päällekkäin pinottuna pyöreitä saviruukkuja, jotka toimivat varastona. Ylimmässä on vanhemman rouvan lääkevarasto.

Delhin slummeissa asuu 4-8 hengen perheitä suomalaisen opiskelijajäsenen kokoisessa talossa. Sisäällä ei mahdu kokkaamaan eikä seurustelemaan, joten ihmiset kokoontuvat pihalle.

Astiasto on teräksistä, löylyt muutama muovinenkin. Leikkuulautana toimii puulautaa, jossa on pystyssä terävä veitsi näin leikkuri.

Taloussuvi haetaan vesipistosta jonkun matkan päästä, ja siellä myös peseydytään. Alueella on muutamia yhteiskäytössä olevia käymälöitä. Sunderajin perhe saa paremman asunnon, kun ulkomailla tsunamiauvalla rakennettavat talot valmistuvat. Niistä tulee vankkoja tiilirakentaloita, joissa on kaksi 6 x 6 metrin perheasuntoa, jotka kumpikin on jaettu valaisimilla kolmeen huoneeseen.

Yhteisöjen sosiaalinen asuntorakentaminen

Lukuisat intialaiset ja ulkomaiset järjestöt auttavat katastrofin kodittomia.

Sunderajin kalastajaperhe kotinsa edustalla. Mamallapuram, Tamil Nadu.

maksi tekemä tai muutoin huonoissa tilapäisasunnoissa asuvia. Järjestöt ennakkojärjestämät saavat talon pystyttäväksi melkäläisittäin ajatellen halvalla. Reaching the Unreached, Tamil Nadussa toimiva yhteisö, on rakentanut yli 700 0 perheelle talon köyhälle maaseudulle.

Taloissa on huone, keittiösyvennys, pesutila sekä varjoisa veranta. RTU rakentaa tai korjaa viitisentoista taloa kuukausittain. Rakennusmateriaalina käytetään säännöllisesti tuholaisten kestävä betonia, josta järjestön talotehtaalalla valmistetaan harkko- ja kattotilillä sekä ikkunapuitteet ja ovet. Yhden talon rakennuskustannukset ovat vajaa 600 euroa, puhdasta vettä parille sadalle ihmiselle antava porakaivo

Aasian jättitsunami pyyhkäisi rannikon asunnot mukanaan. Osa ihmisistä saa avustusten myötä entistä paremman talon, mutta joillekin telttoista on tullut pysyvämpi asumus.

syntyy reilulla 500 eurolla. Osan toimintansa rahoituksesta RTU saa käsityöosaston tekemien tuotteiden myynnistä Relun kaupan verkoston kautta, osa tulee lahjoituksina. ✕

Anastasias Laitila ja Antti Markkanen

Miljoonilla intialaisilla menee nykyisin hyvin. Huippupalkoilla on todellista ostovoimaa maassa, missä palveluksia voi ostaa pikkurahalla köyhyysrajan alapuolella eläviltä sadoilta miljoonilta ihmisiltä. Suomalaisittain ajatellen ylemmän keskiluokan asunnot palveli ylellisellä.

Kuvat: Antti Markkanen ja Anastasias Laitila

Taloussuvin hyödyt eivät ole tiheäneet kaikkialla yhteiskuntaa. Kolmannes maailman nälkäänäkevistä, 300 miljoonaa ihmistä, on intialaisia. Sadat miljoonat intialaiset myös elävät vaatimattomissa asunnoissa tai täysin vailla kotia.

Suuria naapurustoa syntyy kaupunkien vapaisiin tiloihin, kuten rautateiden varsille, siltojen kupeeseen, tyhjiille tonteille. Asumukset ovat suurimmillaan parkkimattomia neliöitä, mutta myös 12 m² asunnoissa elää monienkokoisia perheitä. Kun alkeelliset keksinnöt maanalaista muuta käyttöä tai köyhälistöä halutaan siivota kaupunkikuvasta, pusku- ja traktorit raivaavat slummit siipiksi. Kaikki alueet eivät kuitenkaan liinnoista grynderiä – esimerkiksi viime joulukuussa Chennai ratapihan kupeessa pitkä-

si mennyt sadekausi nosti veden metrisiksi palmumaja-asuinalueella. Kuivina aikoina palmumajat ovat taas herkästi syttyvää materiaalia, joka palaa nopeasti ja tuli leviää helposti.

Kaupunkislummit

Kaupunkialueella köyhien asuminen on monimuotoista: osa asuu kaduilla tai rautatieasemilla vailla kattoja pänsä päällä. He ovat usein katulapsia tai yksinäisiä ihmisiä, jotka elättävät ansiollaan perheensä kotikylässään, eivätkä voi käyttää rahaa vuokraan. Useita perheitä asustaa jalkakäytävän kupeessa pienissä telttoissa ja kuivaa pyykkinsä autotien kaistoja erottavilla aidoilla. Toiset ovat rakentaneet pressuista, puusta, kivistä tai tiilistä itselleen talomaisia asumuksia kaupungin jättömailla, osa on muillutettu "uudelleenasutusalueille" kaupungin laidoille. Uudelleenasutusalueet eroavat muista slummeista siinä, että sellä asuminen on laillista – ainakin siihen asti, kunnes kaupunki toisin päättää.

Uudelleenasutusalueet ovat kuitenkin kaukana työpaikoista ja palveluista, eikä niiden vesihuolto ole yleensä sen parempaa kuin keskustan jättömailla. Viemäröinti on – kuten suurimassassa osassa Intiaa – ojaassa virtaava avoviemäri.

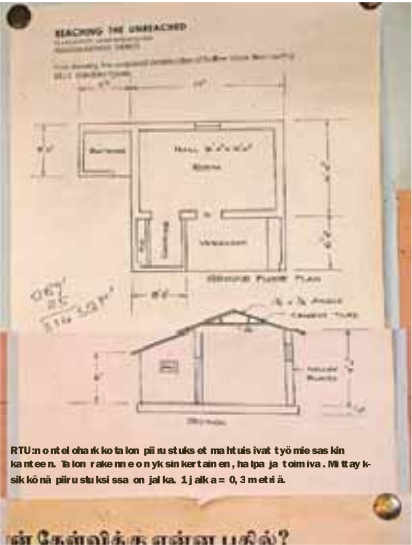
Niin laillisten kuin laittomien slummien pienissä asunoihin ei ole tilaa keittiölle. Ruuanlaitto tapahtuu usein avonutuilla tai pienellä tulisijalla asumuksen edessä tai useamman talon yhteisellä ruuanlaittopaikalla.

Sanitaatio on kaikissa mainituissa vaihtoehdoissa huono tai olematon. Uudelleenasutusalueille on kenties rakennettu yleisiä käymälöitä, mutta ne ovat maksullisia eivätkä ihmiset ole tottuneet käyttämään niitä. Pääasiassa tarpeet tehdäänkin radanvarsille, puistoihin tai joenvarren rinteeseen. Osa ihmisistä peittää kasvonsa, ettei heitä tunnistettaisi. Puistoissa pelkona on aina poliisi, eikä ole harvinaista, että kesken tarpeidensa joutuu juoksemaan lainvartijaa pakoon. Varsinkin

naiset saattavatkin tehdä tarpeensa muovipussin sisätiloissa välttääkseen julkista häpeää. Vessojen puute vaikuttaa myös ruokavalioon, ja ihmiset saattavat vältellä raskaamman ruoan syömistä tai syödä pienempiä määriä kuin olisi tarve, jotta välttyisivät ulostamiselta.

Palmumajassa asujat

Eras intialaisista tyyppitaloista on puunkokista ja palmunlehtimatoista koottu asunto. Niitä näkee etenkin etelän kaupungeissa ja maaseudulla. Usein palmunlehtimaja on maapohjainen, mutta betonilaatolla rakennettuja majojakin on. Näihin asuntoihin voi tulla sähkö, joskus maksetulla sähkösovituksella, joskus oma-aloitteisella virranottoa sähkölinjoista. Joissakin kylissä naisten oma-apuryhmät ovat säästöillään hankkineet kaduille ulkovaloja. Sunderajin kalastajaperheeseen Tamil Nadussa, Mamallapuramin kalastaja- ja turistirannalla kuuluvat

RTU:n rakentama talo on 4 x 6 metrin kokoinen, ja se on rakennettu palmunlehtimatoista. Talon katto on 4 x 6 metrin kokoinen, ja se on rakennettu palmunlehtimatoista. Talon katto on 4 x 6 metrin kokoinen, ja se on rakennettu palmunlehtimatoista.

Tsunamitalot nousevat työvoimavaltaisesti Mamallapuramissa. Käsinlöödyt tilat ja laasti kametaan pään päällä muurareille. Rakennustelineet ovat narulla yhteen solmituista rangaistoista koottuja.

KAUPPOLITIIKKA

Euroopan parlamentti tukee Reilua kauppaa

Reilun kaupan teeviljelmillä. kuva: Reilun kaupan edistämisyhdistys

Euroopan parlamentti hyväksyi kesäkuussa Reilua kauppaa tukevan päätöslauselman yivoimaisella enemmistöllä. Päätöslauselmassa kehoitetaan Euroopan komissiota edistämään Reilun kaupan kannatusta. Lisäksi tavoitteena on määrätellä reiluille tuotteille minimikriteerit.

”Tämä päätöslauselma vastaa Reilun kaupan vaikuttavaan kasvuun, joka osoittaa eurooppalaisten kuluttajien lisääntyneen kiinnostuksen vastuulliseen kuluttamiseen”, totesi europarlamentaarikko Frithjof Schmidt istunnonssa. ”Reilun kaupan tuotteiden myynti Euroopassa on kasvanut 20 % vuodesta 2000. EU:ssa onkin maailman suurimmat Reilun kaupan tuotteiden markkinat, 60–70 % kansainvälisestä myynnistä. EU:n olisi siis perusteltua näyttää esimerkiksi Reilun kaupan tukemisessa.”

Reilu kauppa tunnustetaan EU:n asiakkajissa keinoksi edistää kestävää kehitystä ja vähentää köyhyyttä. Lisäksi vuonna 2000 allekirjoitettu, EU:n ja Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden välinen kauppa- ja kehitystä koskeva Cotonoun sopimus velvoittaa Euroopan unionia tukemaan Reilua kauppaa.

EU:n kauppakomissaari Peter Mandelson kommentoi: ”Reilu kauppa saa kuluttajat ajattelemaan, mikä tekee siitä vielä arvokkaampaa.” Komissaari on aiemminkin antanut myönteisiä kannanottoja Reilusta kaupasta. Hänen johdolla EU kuitenkin pyrki edistämään aggressiivista kaupan vapauttamista, jossa kaikenlainen erityiskohtelu on epätoivottavaa. Reilun kaupan tukeminen kauppolitiikan keinoin voi siis Europarlamentin lausunnonkin perusteella tapahtua vain WTO-sääntöjen sallimilla tavoilla. Tämä voi olla ongelma kilpailun kannalta, sillä WTO katsoo, ettei tuotantotavalla ole merkitystä myytävälle tuotteelle. Eettinen tuotantotapa ei

siis oikeuttaisi suosimaan yhtä tuotetta toisen kustannuksella.

Frithjof Schmidt kirjoittaa verkkosivuillaan: ”Tarkoitus ei ole antaa merkkeille erityiskohtelua, vaan tukea toimintatapa. Tämä on suurin haaste EU:n instituutioille.” Päätöslauselma tunnustaaakin sekä Reilun kaupan merkijärjestelmään kuuluvien että erilaisten Reilun kaupan organisaatioiden kautta myytävien tuotteiden rinnakkaiselon.

Parlamentin tavoite on lisätä Reilun kaupan kannatusta ja hyvien käytäntöjen vaihtoa EU:n sisällä, sekä tukea kehittyviä maita uusien Reilun kaupan tuotteiden kehittämisessä. Lisäavun liittäminen kaupankäyntiin auttaisi esimerkiksi monia kehittyvien maiden pienviljelijöitä pääsemään Reilun kaupan piiriin ja auttaisi jo mukana olevia viljelijöitä laajentamaan kapasiteettiaan. Raportti esittää myös, että Reilun

kaupan kriteerien sisällyttämistä julkisiin hankintatarjouksiin ja -politiikkaan tuettaisiin.

Europarlamentaarikot kehittävät myös komissiota esittämään toimenpide- ja rahoitustehdoksen Reilun kaupan tukemiseksi. Reilu kauppa haluttiin erottaa selkeästi muista eettisistä aloitteista, koska se noudattaa selkeitä, tuottajien kanssa muodostettuja kriteereitä.

Kansainvälinen Reilun kaupan liike pitää Europarlamentin päätöstä pitkään odotettuna viestinä monien eurooppalaisten instituutioiden ilmaisemaa julkista tukea Reilulle kaupalle. Nähtäväksi jää, mikä on loppulauseman käytännön merkitys EU:n politiikassa. ✕

Anastasia Laitila

Päätöslausemaa voi hakea internetin hakukoneilla nimellä European parliament + resolution on fair trade and development

www.lumiruusu.com

Hyvän omantunnon nettikaupasta saat
The Organic Make-up Companyn
täysin luonnolliset ihonhoitotuotteet
sekä reilun kaupan tuotteita.

the organic make-up company

Viime helmikuussa matkustin Intian maaseudulle Rajasthaniin tarkastamaan Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan kehitystehtyöprojektiä. Olin lukenut runsaasti tausta-aineistoa, mutta projekti konkretisoitui minulle parhaiten paikan päällä, Intian todellisuudessa.

Projektin tavoitteena on kouluttaa maaseutukylän asukkaita ja näin antaa heille mahdollisuus vaikuttaa omaan elinympäristöönsä ja -oloihin. Useimmiten helppoja sekä käytännöllisiä edistysaskeleita eivät estä niinkään olosuhteet kuin tiedon puute. Koulutuksen jälkeen asukkaiden on määrä jakaa tietoa eteenpäin omassa kylässään ja moninkertaistaa projektin tehokkuus. Käytännön toteutuksesta vastaa intialainen Women's Action For Development -järjestö, joka pyrkii erityisesti kylien naisten ja lasten aseman parantamiseen.

Bharatpurin maaseutualueen kuivuus rajoittaa maanviljelyä ja karjanhoitoa. Hallitsematon laiduntaminen sekä liiallisesta viljelystä seuraava maaperän kuluminen ja pilaantuminen yhdistettynä väestönkasvun tuottamiin kasviain ruuantuottamis-

paineisiin aiheuttavat suuria haasteita kehityshankkeille.

Malliekokylä-projektissa on keskitytty pienimuotoisiin, paikallisella työvoimalla toteutettavan uusiutuvan

energian teknologian tuomiseen Bharatpurin kylään, eroosion estämiseen ja ympäristönsuojeluun. Tärkeitä menetelmiä ovat myös vedenjakelun ja -käytön tehostaminen sekä luomu-

Kuva: Kari Kuitanen

Maailmankaupalehti 20 vuotta sitten

Tyttömme maailmalla

Jokin aika sitten tuli Turun kauppaan jouduttua toimittamaan Intiasta näikäläille.

...

Väestönkasvu on suuri terveysongelma, mutta lapsikuolleisuuskin on korkea. Väestönkasvu on johtamassa Nepalissa myös hitaaseen ekologiseen katastrofiin. Ruuan puute on pakottanut ottamaan käyttöön myös kalkein jyrkimmät rinteet. Samaan aikaan polttopuun ja rehun tarve on alioituttanut metsät. Eroosiota edistää vielä kesäisin monsuunin ed. Ajoittain kokonaisia kyläiä on pyyhkiytynyt

pois, kun rinne on tullut alas veden mukana.

...

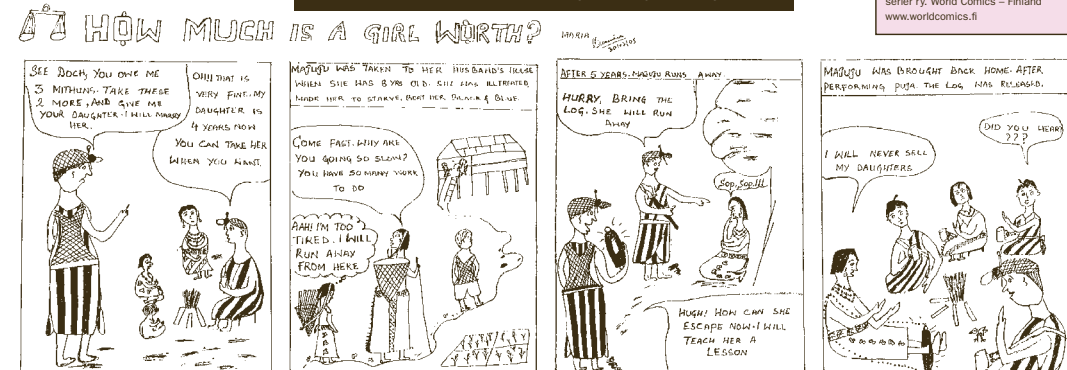
Nepalissa pitää paikkansa sama sananlasku kuin Suomessa eli rikkaat rikastuvat ja köyhät köyhtyvät. Maaseudun elämäntapa ei ole muuttunut paljoakaan heidän esi-isänsä ajoista lähtien. Katmandu on länsimainen kaupunki, jonka kaduilla moottorirajoneuvot, riksat, pyhät lehmät ja koirat tuuppivat sopuisasti toisiaan. Nykyaika on tuonut uskonnon harjoitukseen lisänsä: tärkeimmän uskonnollisen juhlan, dasain, aikana

uhrautaan eläin myös autolle, jotta turvataisiin kolariin vuosi. Ruokakaupoista ei puutu tanskalaisia juustoa eikä purkittuja katkarapuja. Tavallinen nepalilainen ei syö juuri muuta kuin riisiä, linsissoppaa, vihanneksipölkkiä tai vihannesmuhennosta.

Terveisin Ulla-Maija Koivula
Kathmandu, Nepal

Kehityksmaakauppojen kaupalehti ja %liikkeen toimintaryhmien kiertokirje 1/1986, lyhennetty

INTIALAINEN SARJAKUVA

– Doch, olet minulle velkaa kolme härkää. Ota kaksi lisää ja anna minulle tyttäresi vaimoksi.
– Oi, se on hyvä ajatus! Hän on nelivuotias, saat hänet kirjavaksi.

Matutu vietiin aviomiehensä kotiin kahdeksanvuotiaana. Siellä häntä pidettiin nälässä ja mies hakkasi hänet kirjavaksi.

– Kiirehdi, miksi olet niin hidas? Sinulla on paljon töitä.
– Voi, olen niin väsynyt. Karkaan täältä.

Viiden vuoden kuluttua Matutu karkaa.

– Nopeasti, tuo tukki ettei hän karkaa.
– Kuinka hän voisi karata? Annan hänelle opetuksen.

Matutu tuotiin kotiin. Palvontamenojen jälkeen hän pääsee kahleistaan.

– En koskaan myy tyttäriäni!
– Kuulitko tuon?

TOIM. HUOM. Nykyisin Nepal väestö on yli 27 miljoonaa. Metsätuhot ovat merkittävästi hidastuneet, eroosio on vakavaa ja osa vuoristoalueiden ihmisistä on joutunut lopettamaan viljelyn. Myös vesistöistä ovat rehevöityneet maaperän ravinteiden huutoa tuottavaa niiniä. Viimeisin ruokakriisi maan vuoristoseudulla koettiin tänä keväänä. Tuoreita tietoja Nepalista sivulla 5.

Sarjakuva

Sarjakuvan piirtäjä **Maria** on valmistunut sosiaalityön maisteriksi Delhin yliopistosta. Hän on työskennellyt Nagalandin osavaltiossa toimivan AIDAJärjestön projektikoordinaattorina hankkeissa, jonka tavoitteena oli yhteisöjen kehitytymien oma-apuryhmien kautta.

Maailman sarjakuvat – Världens serier ry. World Comics – Finland
www.worldcomics.fi

Reilun kaupan toimijat

Maailmankauppojen liitto ry

www.maailmankaupat.fi

- Suomessa toimivien maailmankauppa- ja kehitysmaakauppayhteisöjen yhteistyöjärjestö
- Liiton jäsenet ylläpitävät reilun kaupan erikoismyymälöitä, joissa on myynnissä laaja valikoima kehitysmaissa oikeudenmukaisin ehdoin tuotettuja elintarvikkeita ja käsitöitä.
- Liitto ja sen jäsenet tiedottavat, kouluttavat ja toimivat monin tavoin kehitysyhteistyössä.

Reilun kaupan merkki, Reilun kaupan edistämisyhdistys ry

www.reilukauppa.fi

- Myöntää Reilun kaupan merkkiä ja valvoo sen käyttöä Suomessa sekä tiedottaa reilusta kaupasta
- Myynnissä mm. merkillä varustettuja avokadoja, ananaksia, appelsiineja, banaaneja, sitruunoita, viinirypäleitä, kahvia, teetä, suklaata, kaakaota, sokeria, hunajaa, myslä, riisiä, keksejä, täysmehua sekä jalkapalloja. Tuotteita myydään lähes joka marketissa.
- Jäseninä 22 järjestöä, Maailmankauppojen liitto yhdistyksen perustajajäseninä.

Reilun kaupan puolesta Repu ry

www.repu.fi

- Edistämisyhdistyksen piirissä toimivien vapaaehtoisten henkilöyhdistys, jolla on paikallisyhdistyksiä.

Kansainväliset toimijat

IFAT (The International Fair Trade Association) www.ifat.org
Perustettu 1989. Suurin reilun kaupan järjestö, jonka jäsenistö on niin kehitysmaatottajia, maailmankauppoja, maahantuojia kuin muitakin tahjoja.

EFTA (European Fair Trade Association) www.eftafairtrade.org
Perustettu 1990. Eurooppalaisten reilun kaupan maahantuojien järjestö.

NEWS (Network of European Worldshops) www.worldshops.org
Perustettu 1994. Jäseninä olevat 13 Euroopan maan Maailmankauppojen liitot edustavat noin 2700 Maailmankauppaa, joissa on yhteensä noin 100 000 vapaaehtoistyöntekijää.

FLO International (Fair Trade Labelling Organization International) www.fairtrade.net
Perustettu 1997. Valvoo Reilun kaupan merkki -tuotteita ja tiedottaa niistä.

FINE
IFATin, EFTAn, NEWSin ja FLO:n yhteistyöelin, joka pyrkii vaikuttamaan päätösten tekoon mm yhteisen edunvalvontatoimiston kautta Brysselissä.

Maailmankaupat ja Kehitysmaakaupat Suomessa

Maailmankauppojen liiton jäsenkaupat aakkosjärjestyksessä paikkakunnan mukaan

Reilun Kaupan Tähti/A-Star Oy
Hämeentie 48
00500 Helsinki
p. 09-773 4323
tahti@kaapeli.fi
www.reilukaupantahti.fi

Maailmankauppa Kirahvi
Vain tapahtuma- ja markkinamyyntiä.
Toimisto ja varasto:
Rengonraitti 22 as 1
14300 Renko
p. 03-654 4980
p. 050-376 2424
kirahvi@virpi.net

Maailmankauppa Kiela
Ivalontie 12
99800 Ivalo
puh./fax 016-662005
kiela.inari@luukku.com

Maailmankauppa Päiväntasaaja
Koskikatu 11
80100 Joensuu
p. 050-443 5503
mkauppa_joensuu@yahoo.com

Maailmankauppa Mango
Kauppakatu 5
40100 Jyväskylä
p. 014-216 431
mango@maailmankauppa.inet.fi
www.maailmankaupamango.net

Jokilaakson Maailmankauppa
Arja Paakkonen
Kumpulantie 15
42100 Jämsänkoski
p. 014-713 758
arja.paakkonen@saunalahti.fi

Kokkolan Maailmankauppa
Torikatu 13, 67100 Kokkola
p. 06-831 3264
kklanmaailmankauppa@netti.fi

Kouvolan Maailmanpuu
myyntipisteet:
Maalaispuoti Peukalainen,
Hallitie 4, 46860 Anjalankoski
Nettikahvila Majakka,
Keskikatu 13, 45100 Kouvola
p. 050 574 4527/Tiina Saavalainen

Kuhmon Kehitysmaakauppa
Seurakuntakeskus
Kirkkotie 6-8, 88900 Kuhmo
p. 0400-295 966

Maailmankauppa Elämänlanka
Torikatu 17
70110 Kuopio
p. 017-261 4774
elamanlanka@jippii.fi
www.elamanlanka.fi

Maailmankauppa Sikitiko
Mymälä 016, Kauppahalli
53100 Lappeenranta
p. 05-415 3651
kehylpr@pp.inet.fi
yhdistykset.etela-karjala.fi/kemayh/

Lohjan Maailmankauppa
Kalevankatu 1
08100 Lohja
p. 019-331 646
kauppa@lohjanmaailmankauppa.sivut.fi

Kehitysmaakauppa Karibu
Kauppahalli
50100 Mikkeli
p. 015-369 133
mari.ylonen@e-ylonen.inet.fi
kemamikkeli@suomi24.fi

Juuttiputiikki
Hallituskatu 11 L 4
90100 Oulu
puh./fax 08-311 5189
putiikki@juuttiputiikki.fi
www.juuttiputiikki.fi

Hiirenkorva
Koulukatu 3
92100 Raahen
p. 08-221781

Maailmankauppa Elimu
Rovakatu 9
96100 Rovaniemi
p. 044 318 2188
elimu@maailmankaupaelimu.org
www.maailmankaupaelimu.org

Savonlinnan Kehitysmaakauppa
Olavinkatu 48
57100 Savonlinna
p. 015-514 456
kehitysmaakauppa@yahoo.com
www.geocities.com/
kehitysmaakauppa/

Tampereen Kehitysmaakauppa
Kohmankaari 3
33310 Tampere
p. 03-344 6770
fax 03-345 0521
posti@kehitysmaakauppa.org
www.kehitysmaakauppa.org

Maailmankauppa Tasajako
Kehäsaari, A-talo
33200 Tampere
p. 03-222 8826
maailmankauppa@tasajako.org
www.tasajako.org/

Maailmankauppa Aamutähti
Eerikinkatu 5
20100 Turku
p. 02-250 2191
fax 02-251 7465
tumakaup@sci.fi

Rauhanpuolustajien Maailmankauppa
Alinenkatu 26 B
23500 uusikaupunki
p. 02-841 6532

Äetsän Kehitysmaakauppa
Kontintie 5
38300 Kiikka
p. 03-513 1221

Yhdistykset ja toimintaryhmät

Maailmankauppa Uusivaihde
www.planetfairtrade.net/yhdistys
uusivaihde@hotmail.com

Hyvinkään kehitysmaayhdistys ry
Pj Aimo Juhola
Uima-altaankatu 29
05820 Hyvinkää
p. 040-5060 796
aimo.juhola@pp.inet.fi

Kajaanin kehitysmaayhdistys ry
c/o Päivi Turunen
Pihkapolku 25
87500 Kajaani

Kotkan Maailmankauppa
Naakantie 37
48230 Kotka

Lahden kehitysmaakauppayhdistys
c/o Jarkko Pylväs
Karstulantie 8 D 61
00550 Helsinki
puh. 041-505 2745
jarkko.pylvas@helsinki.fi

Oulun eteläisen alueen maailmankauppayhdistys
c/o Anu Hilli
p. 050-552 4947

Uusi Tuuli ry (Estelle)
Aurinkotehdas
Kirkkotie 6-10
20540 Turku
p. 02-233 9313
laiva: 040-596 9918
fax 02-2371 670
uusituuli@estelle.fi
www.estelle.fi

Reilun kaupan erikoisliike

MAAILMANKAUPPA MANGO

Maailmankaupat – Reilua kauppa